

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 23. (83.) ÉVF. • 7. SZÁM • 2013. JÚLIUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Menedék

• Mi nyújt oltalmat az eső elől? Hová húzódhat az ember, ha tűz a nap? A természet erői ellen tetőt építhetünk.

De emberi létünk tragédiáitól mi óv meg? Hogyan tudunk szembenézni az elnyomással, az igazságtalansággal, a rosszal?

A vallás alapvető szerepe, hogy a lét értelmére vonatkozó végső válaszokat fogalmazzon meg. A szabadelvű teológia nézete szerint a gonosz és a gonosztól való szabadulás a szabadakarattal bíró ember

kezében van. Vannak tragédiák, melyeknek okai felettünk állnak, de a legtöbb nyomorúság forrása maga a rossz döntéseket hozó egyén.

A gondosan karbantartott tető menedéket nyújt. Emberi életünk veszteségeiben, azok megelőzésében segítenek az együttérzésre épülő kapcsolatok, melyekben a lelki tehetségeit jól használó ember igazságot teremt, szeretetet ad, s ha kell, vigaszt nyújt, begyógyítja a sebeket.

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

Évfordulók, szépiásan

3

Hitigazságok az értelem fényében

7

Szükségünk van a pihenésre?

11

Mit jelent magyar unitáriusnak lenni?

13

Egyletezzünk a szüleinkkel!

21

„Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!” (Zsolt 133,1)

• **Május 31-én** a Protestáns Teológiai Intézet Bethlen Gábor termében a Polis Könyvkiadó kiadásában megjelent *Keresztyéni felelet* című könyv kapcsán **kerekasztal-beszélgetést** tartottak a 16-17. századi magyarországi és erdélyi hitvitákról és mai tanulságaikról. A beszélgetés résztvevői: **Gábor Csilla** – egyetemi tanár, a könyv szerkesztője, **Marton József** – római katolikus teológiai tanár, **Kovács Sándor** – unitárius teológiai tanár, **Ősz Előd** – az Erdélyi Református Egyházkerület Gyűjtőlevéltárának tudományos kutatója voltak. A moderátori feladatokat **Jakabffy Tamás** látta el.

• **Június 10-12. között a kolozsvári Unitárius Óvoda** 11 éves fennállásának alkalmából rendezett programsorozat alkalmával nyílt napokat szerveztek. Június 10-én, hétfőn, az érdeklődők az ünnepélyes megnyitót követően az óvónők, dadák és a gyerekek közös tevékenységének lehettek szemlélői. Mindhárom csoportban fogadták a látogatókat, a logopédiai kabinetben folyó tevékenységek is nyitottak voltak. Június 12-én, szerdán az opcionális tevékenységek egy részét tarták az érdeklődők elé. A három csoportteremben vallás, angol és néptánc foglalkozások folytak, a János Zsigmond Unitárius Kollégium épületében található aerobic teremben pedig gyógytorna foglalkozás volt.

• **Június 15-én tartották a Bölöni középkori várnapokat az egyház-község és öt egyesület szervezésében.** Az eseményen a köpecsi Hangafa gyermek- és ifjúsági zenekar toborzóját követően Kozma Albert unitárius lelkész mondott megnyitóbeszédet, majd Fehér János művészettörténész *A bölöni vár és templom* címmel tartott vetített képes előadást. A baróti Kájoni Consort régizene-együttes koncertje után a millenniumi emlékparkban a vargyasi Csillagköve-

tők, a bölöni Kék virág és a székelykereszturi Kispipacsok néptáncsoport, a vargyasi diákok, a nagyajtai Áfonya citeraegyüttes lépett fel, népdalt énekelt a vargyasi Borbáth Szilveszter és a bölöni Boda Szabina. A sportpályán a magyarországi Ősrege Hagymányórzó Egyesület részéről Bereczki Barna honfoglaláskori ruhákat, kiegészítőket és íjakat mutatott be, a Székely Virtus Hagymányórzó Huszár Egyesület lovasai harci bemutatót tartottak. A vártemplom melletti szeretetotthon udvarán a vargyasi Soós Aranka és Soós Csaba festett bútorraiból, az ugyancsak vargyasi Csíki Ferenc parkettáiból, a bölöni Mikó Sándor és a bölöni származású Rácz Mihály faragásaiból tekinthettek meg az érdeklődők.

• **Június 17-én** Bálint Benczédi Ferenc püspök fogadást tartott a János Zsigmond Unitárius Kollégium tanárai és személyzete számára a püspöki palotában.

• **Június 20-án Kolozsváron** a Florin Piersic moziban mutatták be *Határtalanul* címmel a János Zsigmond Unitárius Kollégium tavalyi, Solymosi Zsolt igazgató által szervezett VIII. biciklitúráról készült dokumentumfilmet. A dokumentumfilmet Varró B. Zoltán operatőr rendezte és fényképezte, a forgatókönyvet és a film zenéjét Ercsey-Ravasz Ferenc írta-szerezte, narrátorként Bogdán Zsolt András működött közre. A film a tavalyi emberpróbáló biciklitúra lenyomata: végigkíséri a 35 fiatal résztvevő útját Kolozsvárról a kárpátaljai Vereckei-hágóig s hazafelé.

• **Június 20-án ülésezett a Romániai Vallási Felekezetek Konzultatív Tanácsa**, ahol a jelenlevők, a **Magyar Unitárius Egyház kivételével**, azt az álláspontot fogadták el, hogy az alkotmányban a család meghatározása úgy szerepeljen, mint különböző neműek,

egy nő és egy férfi házassága. A június 20-i ülésen egységes állásfoglalás született az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásáról, melynek értelmében az egyházak kéri a folyamat felgyorsítását, valamint azon megoldások megtalálását, amelyek révén jogos tulajdonosához kerülhet vissza a Temesvári Szerb Ortodox Püspökség temesvári ingatlana, az Erdélyi Református Egyházkerület sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiuma, a Román Ortodox Egyház bukaresti épülete, valamint a Romániai Görög katolikus Egyház A. D. Xenopol utca 15. szám alatti ingatlanja.

A Romániai Vallási Felekezetek Konzultatív Tanácsa kéri a hatóságokat, hogy tartsák tiszteletben azokat a törvényeket, amelyek tiltják a templomok mellett a magas épületek építését, újabb épületek létesítését a műemlék-templomok és más műemlék-épületek közvetlen közelében. Terítékre került a bukaresti római katolikus Szent József templom, a kolozsvári Kétágú templom és a konstancai Hunchiar mecset ügye is.

Az állásfoglalás a szíriai keresztények helyzetére is kitér, megemlítve, hogy arról egy levelet intéz Ban Ki-Moon ENSZ-főtitkárnak.

A Romániai Vallási Felekezetek Konzultatív Tanácsa 2013. június 20-án tartott ülésén a Magyar Unitárius Egyházat Bálint Benczédi Ferenc püspök és Gyerő Dávid előadótanácsos képviselte.

• **Június 20-án** Oláh Sándor társadalomkutató és Pál János lelkész-történész tényfeltáró munkájukról számoltak be a csíkszeredai Székelyföld Galériában. Egy „*demokratikus magatartású pap*” az ügynökhálózatban címmel a Székelyföld kulturális folyóirat legutóbbi három számának hasábjain folytatásban megjelent Oláh Sándor társadalomkutató tanulmánya, melyben Izsák Vilmos unitárius lelkész negyvenévnnyi besúgóí ténykedését tárta fel.

FOHÁSZ

„Ügyeljünk arra, hogy egymást kölcsönösen szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk.” (Zsid 10,24)

**SZÉKELY
KINGA RÉKA**

Szeretet forrása, Istenünk!

Teremtő erőd küldött minket e földi létbe, hogy megtapasztalhasuk a ragaszkodást és az elengedést, az alkotást és a pusztítást. Te vagy a kezdet és Te vagy a vég, Te vagy az örökkévalóság.

Kitárjuk előtted szívünket, mert hisszük, hogy e kitárulkozás lelkünknek nyugodalmat, értelmünknek világosságot hoz.

Feltárjuk Előtted lelkünk mélyének titkait, mert hisszük, hogy

ezáltal újra és újra megtaláljuk végső nagy kérdéseinkre a Te válaszat.

Keressük, kutatjuk életünk célját, létünk küldetését, és sokszor belefáradunk ebbe a testet-lelket próbára tevő kutatásban. Mérlegeljük, vizsgálgatjuk gondolataink, érzéseink és tetteink minőségét, és sokszor csalódunk önmagunkban, és kiábrándulunk társainkból.

Istenünk, ne engedj minket Tőled elcsatangolni. Téríts vissza

minket az önsajnálkozás önimádó létrájáról.

Láttasd meg velünk újra a végső dolgok földi egyszerűségét, az emberi boldogság mindenhol jelenlevő csíráját.

Segíts, hogy újra érezhessük a szerető alázat újjáteremtő erejét.

Buzdíts a Neked tetsző jó felismerésére, és indíts minket a Neked tetsző jó cselekedetek mindennapi gyakorlására.

Ámen.

220 éves a Berde Mózes Unitárius Gimnázium

Évfordulók, szépiásan

LAKATOS SÁNDOR

Régen és ma

Elképzelem azt az első tíz, ma furán hangzó nevet viselő szobát (Chorintus, Philadelphia, Ephesus, Smyrna, Sardis, Tryatria, Laodicea, Pergamum, Paris – a tizediknek ekkor még nem volt neve), amelyek a nyolcszázas évek elejére készültek el, és amelyek arra voltak hivatottak, hogy az 1793-as zsinati döntés értelmében otthont adjanak a Székelykeresztúr környéki székely tanuló ifjúságnak. A mai diák talán el sem tudja képzelni azt a világot, amelyben a tanuló napirendjét képezhette az építkezésben vállalt vagy kirótt közmunka. Lehet, hogy ma nem is kell neki ezt tennie, de azt hiszem, azok az időnként követ és habarcsot hordó, építőmesterek mellett apródi feladatot is ellátó diákok, akiknek szeme láttára nőtt ki a földből az első épületegység, ami iskolává igyekezett lenni, az adott tanulási

lehetőségek fényében, valahogy másképp látták az akkori oktatási rendszer jövőjét. Csak képzeletben létezik Berde Mózes diákalakja, ahogy rabszekér-tologatás közben atyái Istenére esküdött meg, hogy ha egy nap tehetős ember lesz, annyi pénzt fog adni az iskolájának, hogy diák többet ilyen munkával ne kelljen idejét vesztessen, s a tudás tárházában több időt szentelhessen a szorgos tanulásra. Jóllehet a Berde-cipő ízét mára elfeledtették velünk, ma Berde szobrát koszorúzzák az iskolába betérők, és neve, az unitárius jótevők fedelme, referencia kell legyen diáknak és tanárnak egyaránt.

A mai Gimnázium pedagógusa úgyszintén az új világ szülöttje, és bizony ez is gyakran kitűnik. Talán nem jobb, nem rosszabb, de más. Mindazonáltal tudniuk kell neki is, hogy a számos messzi vidékről egybehordott építőanyag

kezdeti rendezetlensége, a küldöttek, kinevezettek, felkértek és megbízott építő- és oktatómesterek hosszú sora az elmúlt kétszázhusz esztendő alatt gyakran kongatott vészharangot az egyház társadalomnevelő tervével kapcsolatosan. A harangok időről időre megszólalnak. Istentiszteletre, évnyitóra, búcsúzóra, találkozóra, emlékezőre hívnak. Időnként a vészjósló hang is feltámad, mint a keleti szél, de aztán elül, és az alma mater, mint sokat látott és sokat elvisselt méltóságteljes tanítónő, újra és újra nekiveselkedik a névsorolvasásnak. Egy ilyenyszerű közösségben, mint a mienk, az iskola mindig a társadalom tükre volt, amibe beletekintünk és komoly következtetéseket vélünk meglátni benne. Érdekessége az ilyenfajta vizsgálódásnak, hogy minden vizsgálat, szándékának függvényében, más és más tanulságot lát vagy láttat.

Történelem pillanatképeken

Ha ma, szépiás fotók tükrében visszatekintünk erre a bűvös kétszázhuszas számmal jelzett időre, nem tehetünk mást, mint felsóhajtunk, és azt mondjuk, Istenem, mindig volt valahogy, de volt idő, amikor sokkal nehezebb volt a küldetésnek eleget tenni. Ott sorakoznak a mai iskola dísztermének falán ezek a régi szépiás tükörképek. Elsőnek – kinagyítva – Orbán Balázs sajátkezűleg készített felvétele 1864-ből, amelyről jól látható, hogy egy fotográfia elkészítésének lehetősége elég ok volt arra, hogy a helybeliek az iskola emeletes épületének kupás cserepeire is felmásszanak, csak hogy rajta lehessen ezen a felvételen, ami az iskoláról készült. Azt a fotófinomító technikát még nem találták fel, amivel ezt a százas létszámban egybesereglett diák és településbeli pálcika-embert be lehessen azonosítani, de ez a fotó ettől még olyan marad az iskolának, mint a teremts hajnalán felszálló pára látványa, amikor láthatóvá válik az alkotás teljes pompájában.

A vallásterem falán ott áll beke-retezve Szabó Sámuel passuáléja, II. Lipót vízjegyével ékesítve, mert lám az igazgatók legelsőbbike még Göttingából hozta haza a tudást. S rögtön a keret aljára betűzve egy, a nyolcszázas években készült képeslap, ami félig rajzolva, félig fényképezve emlékeztet azokra a meszes szekerekre, amelyek a gimnázium régi épülete előtt sorakoztak tanévkezdéskor. Behozták a diákot dunyhástól, elemőzsiástól, aki új otthonát és családját alig karácsonytájt hagyhatta el újra. Míg kint nem épült, a diákok kosztosok voltak az erre vállalkozó családoknál. Szigorú rendben, pontosan leszögezett szabályok szerint. Nem állt sem „önki”, sem fast food az alsó negyedben, de a reggeliről megmaradt puliszka vagy kenyérdarab csak kendőbe csavarva maradt uzsonnára is

ehető. Negyvennyolcban katonának állt a diákság, miután a postahivatalról leverték a kétfejű sas jelképét, és nem volt senkinek azzal problémája, hogy bár soha sem volt ez az iskola papnevelde, a keresztúri diákok legációba jártak ünnepek alkalmával, mert jól jött a közösségnek az egyházi szolgálat és a diáknak a tapasztalat, nem utolsósorban a boldogító légátum. A monarchia idején bizony más világrend uralkodott. Mit kezdenénk ma azokkal a reformtörekvésekkel és kihívásokkal?

Akkoriban még cilinderes úriemberek voltak a komoly arcú tanárok, és veretes tartásuk mintha felnőtté varázsolta volna a léniába állított tanulókat. Azok a gyermekek már kisgyermekként gyakorolták a felnőtt viselkedést. Az expozíció pillanatában nincs vakarózás, nincs kancsalítás, nincs illetlen vigyor, csak fegyelem és figyelem. Az arcokra van írva, hogy Sándor János tanító úr mindent tud, és mindenható pálcája semmit sem téveszt szem elől. Itt, kérem, tanári állást ünnepélyes székfoglaló beszéddel lehetett csak elfoglalni, és az iskolai színjátszó társulat évente négy különböző produkcióval hozta ki a művészetet a közönség elé, mert az iskola volt a mérce és a forrás a társadalom számára, és nem túlzás azt állítani, hogy mégis csak az iskola adta meg a település városi jellegét.

Száz éve a keresztúri nőszövetség olyan zászlót készített az iskolának, mely fajtája szerint ritkaság számba megy. Csak restaurálása annyi pénzbe került, hogy annyit a mai pénzközpontú világ soha nem áldozna, ha ez a zászló nem hordozna valami egészen egyedi közösségi töltetet. Valami megnevezhetetlen közösségi önbecsülést, ami bár soha sem volt célja, ma is egyenesen zavaró egyesek számára.

A két világháború nem csak a numizmatikai gyűjteménytől szabadította meg az 1914-ben új ígé-

220 éve, 1793. július 10-én hagyta jóvá a homoródalmási zsinat a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium építését.

1798-ig összesen 10 szoba készült el vesszőből és sárból. 1805-ben kezdődött meg a gimnázium jelenleg is meglévő, régi épületének megépítése kőből. 1818-ban elhatározták egy új épület felépítését kőből és téglából, amely 1826-ban teljesen elkészült.

1912-ben az egyházi főhatóság megvásárolta a gimnázium tőszomszédságában levő területet, majd pályázatot hirdetett az új iskola felépítésére, amely két év alatt készült el, Pákei Lajos tervei alapján. Az 1915/1916-os iskolai évtől kezdődően az iskola 8 osztállyal működő Főgimnázium lett, és megszervezték az első érettségi vizsgát.

1940–1948 között az iskola a „Báró Orbán Balázs Unitárius Főgimnázium” nevet viselte.

1948-ban a kommunista államhatalom bezáratta az iskolát, az épületet államosította.

Az egyház 1992. december 2–3-án Magyarsároson tartott Zsinati Főtanácsa elhatározta, hogy az 1993/1994-es tanévtől kezdődően újraindítja iskoláit, így az említett tanévtől kezdődően újjáalakult a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium. A kezdetben csak líceumi osztályokból álló iskola fokozatosan építkezett, mára elemi szinttől líceumi szintig fogadja az itt tanulni szándékozó diákokat.

2004-ben az Erdélyi Unitárius Egyház visszakapta és tulajdonába vehette az épületet, így a gimnázium saját épületeiben működhet tovább.

2006. december 21-én az iskola Vezetőtanácsa megszavazta a Berde Mózes Unitárius Gimnázium név felvételét. A névadó ünnepségre 2008. május 17-én került sor.

nyek kielégítésére épített nagy épületet, hanem sok más olyan tárgyi vagyontól is, amely komoly közösségi adománygyűjtési programok termése volt. Örömben az öröm, hogy a nagy átrendeződésnek is köszönhető az unitárius gimnázium vitathatatlan szerepe a városi múzeum alapítása ügyében. Molnár István gimnáziumi tanár személye szavatolja ma is a két intézmény testvériségét. Az iskolában azért ma is van egy Bell-féle telefon, néhány kitömött állat és néhány üvegedényben tartósított állati embrió, ami még a monarchia tudományosságát idézi. Ez nem sok, de szeretjük mutogatni a betérőknek.

Balázs Ferencet a húszas években, saját bevallása szerint is, mádárnak nézték a székelyek, amikor haladó pedagógiát próbálgatott szabadtéri, csoportfejlesztő játékokkal. Akkor még rajta kívül senki sem hitte, hogy olyan idők közelednek, amikor a diák érdeke minden oktatási rendet, szabályt és hagyományt felülír. De ezen idő elérkeztéig még túl kellett vészelní a vörös csillag diadalmának idejét, amikor az egyház első számú közellenséggé vált a saját iskolai hajlékában. Az idegenvezető bevett rutinjával emlegetjük fel a klasszikus papi mondást, hogy a betonkerítést a kommunisták azért húzták fel a templom és az iskola közé,

hogy a harangszó ne menjen át az iskolába.

Néha gondolkodom rajta, hogy vajon akarjuk-e, hogy valami közünk legyen egyházilag azokhoz a fura ötvenes és hatvanas évekhez, amikor a Jakab Elek-féle könyvtárat vasvillával hányták ki az ablakon. Megtagadni nem biztos, hogy muszáj. Megtagadták azok az idők már önmagukat is, nem csak az Istent. Elfelejtteni nem szabad.

Jövőbe nézve

Ma már semmi sem a régi, mondhatnánk bánkódva a szépiákba belemeredve. Szeptemberben ünnep közeledik. Hív a harang, felszólalnak majd megbízottak, felkértek és küldöttek. Készítünk fotót, pillanatot és csoportosít. Feltesszük majd a honlapra, hogy nézze, aki kíváncsi rá, és csak reménykedni tudunk abban, hogy egy újabb kétszázhuszas alapítási, vagy húsz újraalapítási iskolai év után majd az utókor bennünk is látni fog valami pozitív tanulságot, esetleg követni való példát. Addig is nem maradhat el az újabb és újabb diáknévsorok évkezdési kiolvasása, s amíg ez megvan, a Jóisten vezeti ezt a küldetészerű munkát.

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Mi történik, ha nem olvassuk a Bibliát?

Az újraindult felekezeti oktatásnak köszönhetően 1993-ban a székelykeresztúri Gimnáziumban is „beindult” az ún. unitárius osztály. A „különbejáratú” tanévnnyitón hangsúlyozták a frissen verbuválódott tanári kar képviselői, az igazgató és az osztályfőnök, hogy az Egyháznak magasrendű elvárásai vannak az első unitárius osztályba bejutott diákokkal szemben. A diákok igyekeztek megfelelni ezeknek, komolyan vették a tanulást, és – a kolozsvári teológiai hallgatók gyakorlatát követve – reggeli áhítatokat is tartottak a helybeli egyházközség tanácstermében.

Egyik tanár úgy döntött, hogy megvicceli a buzgó Bibliaolvasó tinédzsereket. Földrajz órán feleltetni

hívta az egyik lányt, akiről tudta, hogy sokat tett az előző napi műsoros ünnepség sikeréért. Feltételezhetette, hogy nem jutott sok ideje a tanulásra. „Melyik volt az az ókori mezopotámiai sumér város, amely az Eufrátesz alsó folyása mellett helyezkedett el?” – kérde a tanár. „Tanár úr, nem tudtam készülni mára” – mondja a diák. „Figyeljen, mert további adatokat mondok! Virágzó kereskedelmi központ volt, kikötővel is rendelkezett, három királydinasztia uralkodott e városban, és a Biblia szerint innen származott Ábrahám.” „Tanár úr, nem tudom.” „Akkor megmondom én: Úr városa! Mi tehát ebből a tanulság?” – kérdezte a Bibliaismeret-órára készülő diákok felé fordulva. – „Ha nem olvassuk a Bibliát, nem találkozunk az Úrral!”

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS

LÉLEKGYAKORLAT

A szeretet ereje

**DEMETER
SÁNDOR
LÓRÁND**

„Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” (Jn 13,35)

A szeretet ismertetőjegye. A Jézus-követés ismertetőjegye. Nem stigma, amely úgy jelöl meg, hogy elkülönít, inkább olyan, mint az anyajegy, amely egy a bőrrel, és születéstől jelen van rajta. A szeretet, mint minőség, szintén ennyire egy az emberrel, és születéstől részesei, tulajdonosai, hordozói vagyunk. Istennek ez az anyajegye olykor erőteljesen látszik rajtunk, máskor elhalványul.

A szeretet döntés. Rajtunk múlik, saját döntésünk az, hogy mennyire engedjük látszani. Ahhoz, hogy a döntés mellette és ne ellene szülessen meg, nem árt tisztázni egy olyan mítoszt, mely hosszú ideje homályosítja a szeretet fényét. A mítoszt, mely szerint a szeretet gyenge, puhány, erőtlen, visszahúzó. A szeretet nem áll ki magáért, elszenvedi a gonoszt, két lábbal lehet tiporni... Valljuk be, a kereszténység két évezrede sokat tett ennek a mítosznak a fényezéséért és a szeretet-álarc kialakulásáért.

Valójában a szeretet erő. Védelem az igazságtalanság és a hatalmi örület ellen. Az élet pikantériája, hogy azok, akik a jelzett szenvedélyek hálójában szoronganak, folyamatosan a szeretet szükségéről áradoznak. Bár a szeretet helyett a szelíd kifejezést használja, mégis ideillőnek találom a Suttogó témába vágó tapasztalatát: „Végül pedig, (...), el kell felejtenünk azt, amit én a szelídség mítoszának nevezek. Gyakorlatilag ugyanis az egész világon igen erősen él az a meggyőződés, amely a szelídséget a gyengeséggel, a lassúsággal és a fegyelem hiányával tekinti egyenlőnek. (...) Hatásosan és következetesen, újra meg újra

sikeresen bizonyítom be azt a rendkívül izgalmas elvet, hogy a szelídség, ha gondosan megfontolt, a másik lény nyelvéhez igazított lépések sorozatának formájában nyilvánul meg, éppen ellentétes a gyengeséggel. (...) A világban a szelídség az igazi erő, nem a fenyegetés vagy az ostor.” (Monty Roberts: Lovak és emberek)

A szeretetmítosz helyretételekor el kell időzni egy kicsit Pál apostol szeretethimnuszánál (1Kor 13,1–13), amely a szeretet sok tulajdonságát és kiegészítőjét felsorolja (türelmes, jóságos, nem irigykedik, nem kérkedik, nem fualkodik fel, nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat, nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal, mindent elfedez, hisz, remél, eltűr, soha el nem múlik). Ezeket a különböző bibliafordítások más-más magyar szóval adják vissza. A lényeg érintéséhez Joel Osteen népszerű amerikai prédikátortól idézek: „A Biblia azt tanítja, hogy a szeretet kegyes, illetve egy másik fordításban: kedves. Egy magyarázó fordítás úgy fogalmaz: A szeretet mindig keresi a módját annak, hogy építő legyen. Más szóval, a szeretet keresi annak a módját, hogyan tudja jobba tenni mások életét. (...) Az ige azt tanítja, hogy a szeretet nem rója fel a gonoszt, amit úgy is értelmezhetünk, hogy nem vezet listát a minket ért sérelmekről.”

A szeretet épít, jót akar, és nem a sérelmek listáját vezeti – írja Osteen. Ez már az erőből duzzadó szeretet. Az, amely mellett döntés született. Ennek a döntésnek az alapelve az, amit a menedzsment nyertes-nyertes helyzetként határoz meg: úgy legyen jó nekem, hogy neked is jó legyen. Senki ne

érezze azt, hogy veszített valamit. Ebben a döntésben fontos a másik.

Ez a nyertes helyzet a cél. Az utat Gary Chapman öt szeretetnyelvének bemutatásával igyekszem behatárolni. Ezeket ő a házasságra alkalmazza, de az élet bármely területén használható. Azt vallja, hogy „sokan nem tudják, mit tehetnének még a kapcsolatokért. A megoldás a szeretet kommunikációjában van, vagyis abban, hogy megtanuljuk társunk szeretetnyelvét.” Társunk, vagy egy másik ember irányában a szeretet öt formában mutatható ki:

1. A vele töltött minőségi idővel, amikor csak rá figyelve létezőnk.
2. Az elismerő szavak szintjén, vagyis a dicséreteken.
3. Különböző szívességek megtételével.
4. Ajándékozással.
5. Testi érintéssel.

Természetesen tudni kell azt, hogy a társunk, vagy az a másik ember, akivel épp tárgyalunk, melyik nyelvet beszéli. Milyen formában hiszi el azt nekünk a legjobban, hogy békével, jó szándékkal, szeretettel közelítünk? Érdemes erőt fektetni a megismerésbe, és megtanulni a másik „nyelvét”, mert – ahogyan Chapman írja – „nem törli el a múltat, de mássá teszi a jövőt.”

Kedves Olvasók! Néhány zárókérdés ehhez a témához, amelyben együttgondolkodásra hívom Önöket: Hogyan tanulható meg egy gyülekezet szeretetnyelve? Fontos-e, hogy a lelkész azt beszélje? A gyülekezet kell-e ismerje a lelkész szeretetnyelvét? Mi az Önök gyülekezetének a szeretetnyelve? Várom válaszaikat az Unitárius Közlöny postacímére vagy személyes e-mail címemre: demeter.sandor.lorand@gmail.com.

Hitigazságok az értelem fényében, avagy néhány szó a racionális teológiáról

RÁCZ NORBERT

• Egy korábbi alkalommal, hitelveink rövid bemutatására vállalkozva, a Bibliáról, az unitárius keresztény teológia alapjáról és egyben tekintélyforrásáról értekeztem. Természetesen a Bibliát mi egészen másképp értelmezzük, mint más keresztény felekezetek. Számmunkra, a leírt kifejezés helyett, a betű mögött rejlő mondanivaló a fontosabb, ugyanakkor figyelembe vesszük mindazt, amit a bibliakutatás megfogalmazott, s nem utolsósorban összevetjük a Szentírásban megtalálható tanításokat a tudomány és kultúránk eredményeivel. Azaz: értelmünk lencséjén keresztül tekintünk a Bibliára, ami egyben azt is jelenti, hogy az unitárius teológia másik tekintélyforrása az emberi gondolkodás és annak eredményei. De nemcsak a Biblia értelmezésekor tartjuk fontosnak az értelem szavát, hanem a vallás minden egyes kérdésével kapcsolatosan kikérjük ennek az ítélőbírónak a véleményét, ezáltal pedig elfogadjuk azt a tényt, hogy az ember értelmének segítségével képes arra, hogy igazságokat fogalmazzon meg Istenről és a világról, azaz: fontos számunkra a természetes vagy racionális teológia. E havi írásomban erről a természetes teológiáról szeretnék megosztani néhány gondolatot az *Unitárius Közlöny* olvasóival.

A racionális teológia kezdetei

A természetes vagy racionális teológia a keresztény hitigazságok megkeresésének az a módja, amikor az ember önnön értelmének fényénél próbál Istennel és a hittel kapcsolatos kérdéseire választ találni. Megkülönböztetendő a kije-

lentett teológiától, azaz a Biblián keresztül megszólaló hitigazságoktól. A tanok felszínre hozatalának ez a két módja végigkíséri a keresztény teológia történetét. A jobb megértés végett az elkövetkezőkben ízelítőként kis történeti felvezetést szeretnék nyújtani.

A keresztény vallásnak alapjában véve két nagy kulturális bölcsője van. Az egyik a judaizmus, a másik a hellenizmus. Jézus és összes közvetlen tanítványa zsidó származású volt. A judaizmus egyik sajátossága, hogy istene a szent szövegek révén nyilatkoztatta ki magát. A zsidóság az isteni igazságok megértésekor szinte kivétel nélkül a szent szövegek felé fordul. Ezzel azt fejezi ki, hogy Isten magát teljességgel kijelentette a szent szövegekben, minden fontos megállapítás megtalálható a Törvényben, csak jól kell értelmezni a szöveget. Ebben a tekintetben Jézus és követői sem újítanak. Jézus maga is többször kiemeli, hogy ő a Törvénynek egyetlen betűjét sem akarja felülírni vagy megváltoztatni. A zsidóságból kinövő keresztények pedig megőrzik a judaizmus ezen sajátosságát.

Ám a keresztény tanok igen hamar szembesülnek azokkal a kérdésekkel, amit a hellenista világ megfogalmaz. Ez a hellenista kultúra igen fontosnak tartotta az értelem segítségével felszínre hozott igazságkeresést, a görög filozófia platóni alapokon álló egyik sajátossága pontosan az értelem keresése révén megfogalmazott igazságok megragadásából áll. Ebben a környezetben nagyon nehéz volt a keresztények számára elfogadtatni ezzel az alapjában racionális hellenista kultúrával a szövegek értelmezését mint tekintélyt. Ezt a feszültséget jól példázza Tertullia-

nus keresztény egyházatya híres kérdése: „Mi köze van Athénnek Jeruzsálemhez?” A nyugati keresztény hitvédő e kérdéssel azt akarja megfogalmazni, hogy a Szentírás olvasása és tanulmányozása által formálódó kereszténységnek (Jeruzsálem) nincs köze a filozofikus (Athén). Míg a nyugati keresztények elutasítóaknak bizonyultak a racionális útkereséssel szemben, a keleti keresztények közül igen sokan igen szenvedélyesen kísérelték

Aquinói Szent Tamás,
Fra Bartolomeo festménye (16. sz.)

meg azt, hogy kibékítsék Jeruzsálemet Athénnal, azaz a görög filozófia eszköztárát alkalmazva igazolják a keresztény tanokat. Másképp fogalmazva: hogy a filozófia racionális, logikai eszközeivel, a bibliai tekintély latba vetése nélkül bizonyítsák hitüket. Az ő törekvésüknek köszönhetően vált elterjedtté a racionális teológia a kereszténységben.

A kérdéshez természetesen hozzászól Ágoston (Augustinus) is,

akinek *Vallomások* című művén végigvezethető a nagy keresztény gondolkodó útkeresése e témában. Ágoston pogány környezetből, a hellenista filozófia területéről érkezik a kereszténységhez, így számára feszültséget okoz a Szentírás általi kijelentés kizárólagossága. Végül mégis ezt az utat választja, de lehetőséget biztosít arra is, hogy egyes teológiai állítások alátámasztásánál, az igazság megértése érdekében, az értelemnek is szava legyen. A középkor korai szakaszában a kijelentett és a racionális vagy természetes teológia közötti feszültség végig kimutatható. Ebben a vitában a nyugati kereszténység egyértelműen a kijelentés elsőbbségét, gyakran kizárólagosságát hirdeti, míg keleten nagyobb teret adnak az értelem számára.

Ki kell emelni ebben a kérdésben Canterbury Anzelm alakját, aki úgy próbálja bizonyítani Isten létezését, hogy egyedül az értelem logikai és racionális keresésére alapoz. Érvelésében jóformán nem is használja a Biblia tekintélyét, hanem kizárólag az értelem ösvényén jár. Anzelmet a skolasztika egyik atyjaként is számon tartjuk, témánk szempontjából alakja viszont azért fontos, mert a keresztény gondolkodásban ő hozza újra előtérbe a természetes teológiai kérdésfelvetést, sőt alapoz erre az eljárásra. Az ő nyomdokain járva a későbbi, skolasztikus korszaknak egyik fő érvelési módja a logikai, racionális módszer volt. Természetesen ehhez nagyban hozzájárult Arisztotelész újrafelfedezése.

A skolasztikus gondolkodás legfontosabb alakja Aquinói Tamás volt, aki részletesen foglalkozik a természetes teológia kérdésével. Tamás szerint kétféle igazság létezik. Az első felfoghatatlan az emberi értelem számára, ez a kijelentés útján válik egyértelművé, és elfogadása hit kérdése. Ilyen számára például a Szentháromság títka, amit az emberi értelem nem képes befogadni. Másrészt, mond-

ja a nagy gondolkodó, léteznek olyan igazságok is, amelyek a szentírásbeli megnyilvánulástól függetlenül is elérhetőek az emberi értelem számára. Ilyen például Isten létezésének a felismerése. Tamás fő művében, a *Summa Theologiae*-ben a kétféle igazságkeresési módszert szabadon ötvözi. Másik nagy művében, amiről úgy tartják, hogy a muszlimokkal szembeni misszió eszközeként íródott, a *Summa Contra Gentiles* címűben hosszú sor filozófiai bizonyítást nyújt a keresztény teológiai igazságok bemutatásának érdekében. Ebben a műben szinte egyáltalán nem alapoz a szentírásbeli kijelentett igazságokra, helyettük a józan értelemre, a logikára, a rációra alapozva érvel a keresztény tanok igazsága mellett.

A via moderna és a protestantizmus

Aquinói műveit és a nyomukban született iskolát nem sokkal születésük után pontosan azért érték bírálat, mert igen nagy hangsúlyt fektetett bennük az emberi értelemre. Fő bírálója a skolasztikának és Aquinóinak Ockham Vilmos volt, aki szerint az emberi értelem nem képes Istennel kapcsolatba lépni, még a tökéletes emberé sem. Isten ontológiailag más, felsőbbrendű, az emberi értelem számára teljességgel felfoghatatlan. Az emberiség mentsége abból adódik – tanítja Ockham –, hogy Isten a maga tökéletes jóságában szövettséget kötött az emberiséggel, ki nyilatkoztatta magát a Szentírásban. Így egyedül a hitnek és a szentírásbeli kijelentésnek van tekintélye a teológiai kérdések megválaszolása rendjén. Az ockhami tanok széles körben elfogadottá váltak, és általuk született meg a *via moderna*, azaz a modern út a keresztény gondolkodásban, amely szemben állt a többiek között Aquinói névvel fémjelzett *via antiqua*, azaz régi úttal.

Ugorva kicsit időben, ki kell hangsúlyozni azt, hogy maga Luther Márton ágoston rendi szerzetes is a *via moderna* és az ockhamizmus hatása alatt fogalmazza meg tételét, miszerint egyedül a Szentírás döntőbíró hitkérdésekben, azaz a híres *Sola Scriptura* elvét, amely meghatározója lesz a protestantizmus fő irányainak.

A protestantizmus fő irányzataival ellentétben, mérsékelve a *Sola Scriptura* kizárólagosságát, az unitárius olvasó számára ismerős nevet írok ide. Jacobus Palaeologusról, a művelt szenthárom-

Egy oldal az 1572–1575 között Kolozsváron tartózkodó Jacobus Palaeologus *Tizenkét napi keresztény tanítás* című munkájából

ság-tagadóról van szó. Egyik művében, a magyar nyelven is megjelent *Tizenkét napi keresztény tanításban*, amely Kolozsváron játszódik, s amelynek középpontjában, a Pásztor szerepében Dávid Ferenccet fedezhetjük fel, egy igen sajátos szereplő, az amerikai kontinensről érkező Telephus nevű indián is megjelenik. Kolozsvárra azért kerül egy indián, mert a neves szerzőnek célja vele az, hogy bemutassa, a Szentírást egyáltalán nem ismerő emberek is képesek arra, hogy felismerjék Isten lé-

tét és egységét. Telephus elmondja, hogy az ő népe nem ismeri a Bibliát, nem is hallottak róla, ők a Naphoz imádkoznak, de nem azért, mintha a Nap Isten lenne, hanem azért mert „az örvendett a legnagyobb tiszteletnek, aki a Napot küldte”. Ehhez gyorsan hozzá kell tenni azért, hogy Palaeologusban nem szabad a racionális teológia valamiféle zászlóvivőjét felfedezni, a *Tizenkét napi keresztény tanítás* egyértelműen kifejezi, hogy az, amit Telephus és népe felismert, eltölpül a Szentírás kijelentése mellett, ami az igaz és teljes hitet hordozza. Fontos viszont aláhúzni, hogy a korai szentháromság-tagadó körökben – Palaeologus bizonyítja ezt – már jelen volt a természeti teológia gondolata. Ez a természetes teológia aztán Enyedi György neves unitárius püspök munkásságában is kifejeződésre talál. Enyedi a páduai egyetemen tanult, ahol igen erős hagyományokkal rendelkezett az arisztotelészi ihletésű filozófia, s ezzel együtt a racionális gondolkodásnak a szerepe. Bizonyára ez vezette Enyedit abban, hogy teológiájában ne határolódjék el az értelem használatától.

Két mérce egy igazság szolgálatában

Összegezve a fentieket: az unitárius teológia már a kezdetektől fogva elfogadta, helyesebben: járható

útnak vélte az értelem használatát a hit dolgaiban, természetesen, minden egyes alkalommal hozzá kell tenni, hogy ezt csak a Szentírásban fellelhető kijelentéssel együtt lehet értelmezni, a kettő viszonyában pedig mindig az utóbbinak van elsőbbsége és nagyobb tekintélye.

A 17. századtól kezdődően a racionális keresés vallási kérdésekben átkerül a teológia területéről a filozófia érdeklődési szférájába. Olyan meghatározó gondolkodók, mint Descartes, Leibniz vagy Kant foglalkoztak Isten létének bizonyításával, vagy éppen a vallásos eszmélés hogyanjával.

A kérdés végül a 19. századi liberalizmusban válik széles körben elfogadottá. A felvilágosodás alapjain álló liberális teológusok, az önálló, egyháztól független és objektív tudomány fejlődése a teológiára is hatással volt. Ebben a korszakban az értelem tekintélye még a Biblia tekintélyét is túlszárnyalja bizonyos értelemben. Nyilvánvalóan ez a folyamat igen kedvezően hat az unitárius teológiára, mely mindvégig a liberalizmusban kiteljesedő eszmét vallott, még ha csíráállapotban is.

Jelen pillanatban az unitárius teológiának két tekintélyforrása van: a Biblia és az emberi értelem. És ez a kettő csak így, együtt képes arra, hogy kiegyensúlyozott mérce adjon a vallásos útkeresésben. Hitünk a Bibliára alapoz, de csak azokat a bibliai igazságokat tudjuk

elfogadni, amelyek összhangban vannak az értelmünk által diktált igazságokkal. Például képtelenek vagyunk elfogadni, még akkor is, ha a Bibliában írja, hogy Isten örömet leli a nem zsidó emberek meggyilkolásában, hogy a lehető legkegyetlenebbül követelné egyes népek lemészárlását. Meglátásunk szerint ez a szerző nemzeti elfogultságának az eredménye, nem pedig annak az Istennek az akarat, akit mi Atyaként tisztelünk.

Végül szólni kell arról is, hogy ha a két tekintélypólus közül bármelyik megkárosul, akkor az mindig szélsőséges megnyilvánulásokhoz vezet. Ha egyedül a Szentírás előírásait követjük, akkor könnyen esünk a vallásos fanatizmus vagy a bigottság csapdájába. Könnyen fordítanak hátat az így gondolkozók a legalapvetőbb tudományos igazságoknak, vagy utasítják el az orvostudomány vívmányait pusztán azért, mert a Biblia másképp vélekedik ezekről. Ugyanúgy, ha csak az értelem adta válaszokat tartjuk fontosnak, illetve magunkról a bibliai tanításokat, könnyen távolodhatunk el attól az igazságtól, amelyet a Szentírás szelleme hordoz, és ami hitünket erősíti. Ehelyett jobb lenne, ha értelemmel olvasnánk a Bibliát, felismernénk a betű mögötti értelmet, a szellemet, ha meglátnánk a történetekben az isteni közelséget, a tanácsot és a bölcsességet, mindent megmérve az értelem mérlegén is.

Konfirmációi jubileumi ünnepség Magyarorszáton

Május 26-án szerveztük meg a 14. konfirmációi jubileumi ünnepséget Magyarorszáton. Eredetileg azzal a céllal indítottuk az 50/25/20 éve konfirmáltak megemlékezését, hogy abban az évben, mikor nincs konfirmáló növendék, ne maradjon el a konfirmáció ünnepi hangulata. A zsúfolásig telt templomban az idén különösen megható és lelkiekben gazdag volt az 50 és 20 éve konfirmáltak ünnepsége. A vallásórára járó gyermekek alkalomhoz illő műsora után az ötven éve

konfirmáltak nevében Bodor Ferenc kolozsvári Írisztelepi egyházközség gondnoka megható imája és szavalata következett. A megjelent ünneplőknek emléklappal kedveskedtünk. Ezt követően a gyülekezeti teremben szeretetvendégségre került sor, utána megkoszorúztuk Pataki András néhai tiszteletes emléktábláját.

Június 2-án került sor a vallásórára járó gyermekek Talentum-vásárára. A Talentum-vásár alkalmat ad arra, hogy a templomba járás jutalmaként kapott talentumokat a gyermekek édességekre válthatják be.

BALÁZS TAMÁS

A kolozsvári Unitárius Óvoda évváró ünnepélye Torockón

Az előző évektől eltérően idén kiléptünk az egyre zsúfoltabb kincses városunkból, és Torockóra utaztunk. Festői környezet várt ránk péntek délután, így egészen átszellemülve láttak hozzá az óvónénik és segítők az óvodai ballagás és évváró ünnepség helyszíneinek előkészítéséhez. Szombat reggeltől érkeztek az autók Kolozsvárról. Aki korábban ideért, egy kódfejtő játékban vehetett részt, hogy jól induljon a napja. A torockói unitárius templom lassan megtelt ünneplőbe öltözött, nyitott szívű, kíváncsi gyermekkel és felnőttel. Az Unitárius Óvoda és Bölcsőde apraját és nagyját Csécs Márton helyi lelkész köszöntötte, majd Rácz Máriával, a Kolozsvár–Belvárosi Unitárius Egyházközség segédlelkészével imádkoztunk. A továbbiakban énekkel, verssel, elfojtott vagy előbukkanó könnyekkel elbúcsúztattuk az iskolába induló gyermekeket, majd a szülők meglepetéssel kedveskedtek az óvónéniknek. A ballagás után a három csoport külön-külön indult az évváró ünnepségek helyszíneire. Dél körül érezni lehetett a töltött káposzta és a friss somodi kalács illatát, így csakhamar hosszú sor kanyarodott ki az étkező ajtajából. Ebéd után hangos gyerekzsivaj töltötte meg a Tóbiás-ház udvarát. A csodás kilátás, a gyönyörű idő, a puha fű mosolyt varázsolt mindenki arcára. Ezzel még nem ért véget a nap, hiszen egy izgalmas faluportya következett. A játékos kedvű családok térképpel és megoldásra váró felada-

tokkal indultak el felfedezni Torockó kincseit. Megtelt a falu furcsákat kérdező, betűgyűjtögető, bámészkodó emberekkel. A játékosok sok értékes információval gazdagodtak. Most már tudják, hol van a „kigyókilincs”, milyen magas a Székelykő, hol lehet házi szilvápálinkát kapni és mennyiért, hányféle női népviselet van Torockón, sőt, fényképet is készítettek helybeliekkel. A portya után lassacskán hazaindult a sereg, de volt, aki még hűsült egyet a vajor mellett, vagy megmászta a Székelykőt, sőt akadt, aki szállást keresett magának, és még egy napig élvezte a torockói friss levegőt. Ezúton is köszönjük a helybelieknek a szíves vendéglátást, a kedves szülőknek pedig azt, hogy ilyen szép számban – közel háromszázan – velünk voltak!

GYÖRFFY ORSOLYA
KRIZA GYÖNGYI

Imádságért imádkozom

Június 30-án könyvbemutatóra került sor a gyergyószentmiklósi imaházban. Székely Kinga Réka homoródszentpéteri lelkész nő az általa szerkesztett imakönyvet mutatta be két lelkész társával, Andorkó Attilával és Lőrinczi Leventével. Az *Egy az Isten* címet viselő imakönyv több mint hetven személyt vonzott a

nagy tömegekhez nem szokott kis hajlékba: unitáriusokat és vallásunkkal rokonszenvező más felekezetű keresztényeket.

A nőszövetség köri, udvarhelyi ülésén került sor a meghívásra, amelyet a lelkész nő nagyon készségesen el is fogadott. Az est során elhangzottak szép, szívhez szóló imádságok, közös éneklésre is sor került Lőrinczi Levente gitárjátéka kíséretében. Vallottunk gyermekkori imádságos élményeinkről, az emlékezés ösvényein messze távolodva a jelentől. Elvárásolódunk, a múlt kavargott körülöttünk, Jóisten közelsége, jelenvalósága vált valósággá. Imádságért imádkoztunk, hogy tudjunk mindig Istenhez folyamodni gondjainkkal, hogy soha ne engedjük ki Jóistenünket életünk-ből. Nagyszerű lelkészegyénségeket ismertünk meg, gyarapodtunk hitben, reménységben, szeretetben.

Az imaest szeretetvendégséggel és könyveladással, dedikálással zárult. Köszönet a színvonalas, szép estért lelkéseinknek, és mindenekelőtt a Jóistennek, aki imáinkat meghallgatva vigyáz kis gyülekezetünk-re, gondoskodik arról, hogy tudjuk megélni hétköznapijaink során is vallásunkat.

MÁTHÉ GYÖNGYI

HARMÓNIASAROK

Szükségünk van a pihenésre?

FERENCZI
ENIKŐ

Időnként hallok ilyeneket: *Belefáradtam. Elegem van! Lehet, hogy a kiégés szélén állok.* Mélyről fakadó, őszinte vallomás ez, amiben benne van a felismerés, hogy nem jól van ez így, és önismetetről is tanúskodik. Bátor az az ember, aki ezt meg meri fogalmazni. S ha magatartásának része az elszánt akarat és az a merészség, amivel akár új útra is mer lépni (ha épp erre van szükség), akkor képes lesz változtatni helyzetén. Ennél sokkal veszélyesebb az a típus, aki egyszerűen nem akar szembenézni saját helyzetével, makacsságból, gyávaságból vagy kényelemből. Így találkozunk egyre több munkájába menekülő emberrel, aki önmaga, saját élete, kudarcai és mélységei elől munkakupacba rejtőzik. Ők kétféleképpen nyilvánulnak meg felénk: vannak, akik *mártírt* játszanak, hogy már pedig nekik ezt csinálniuk kell, „ugyan ki végezné el ezt a munkát?”, vagy pedig ők a *hősök*, akik büszkén azt hajtogatják, hogy nekik nincs szükségük megállásra, pihenésre.

Kell-e időnként megállni és pihenni? Szükségünk van a szabadságra, lazításra? Vagy akár robotként is működünk?

Sokféle emberrel találkozunk segítőként. Öröm és kihívás segíteni azoknak, akik segítséget kérnek. De mit lehet tenni azokért, akik magukon hordozzák a „diagnózist”, meggörnyednek alatta, és még sem akarnak tudomást venni a valóságról?

Az igaz, hogy ebben a korban, ami elrejt és tabuként kezel olyan fontos dolgokat, mint az öregedés, a halál, és az örök fiatalságot valamint a tökéletességet futtatja ideálként, nehéz szembenézni gyengeségeinkkel és halandóságunkkal!

Emberségünkhöz tartozik, hogy néha gyengék vagyunk, megbotlunk, hibákat követünk el. Emberek vagyunk és nem robotok. Nemcsak rációnk van, hanem nagyon is érző lények vagyunk valahol, ha néha ezt sikerül is elrejtteni. Így előfordulhat, hogy időnként elfáradunk, vagy éppen belefáradunk a monotóniába. Ez nem szégyen. Ez egy mélyről fakadó őszinte felismerés, ami magában rejtíti azt az igényt, hogy ennél jobb és több szeretnék lenni.

El kell fogadnunk, hogy energiatartalékunk nekünk is kimerülhet, a mi életünkbe is betörhetnek addig meg nem tapasztalt jelenségek, mi is elfáradhatunk és kimerülhetünk. Bátrak vagyunk ezzel szembenézni? Azonosulunk az érzéssel, hogy a teremtet világ különleges teremtményei vagyunk, akik magunkban hordozzuk az isteni szikrát, ami az igényesebb, szebb, Istennel és önmagával harmóniában levő embert vágyik megvalósítani?

Kedves Olvasó! Ha magadra ismersz, akkor most már ne hagyd abba az olvasást. Ha belefáradtál, ne add fel a reményt, hogy ez jobb is lehet! Felismerésed csupán emberi voltoddal való őszinte szembenézés. Ehhez bátorság kell. És el kell fogadni, hogy szükséges a mélység a magassághoz, a megtorpanás a jobb folytatáshoz, az elégedetlenség a kiteljesedéshez. Jó, ha az ember fel meri ismerni, hogy nincs minden rendben. Jó, ha meg meri vizsgálni időnként élete állomásait és történéseit.

Igen különleges időnként végigpörgetni a filmet, ami rólunk szól. Olyan, mintha kívülről néznéd önmagad! Érdemes!

– Figyeld hétköznapijaid. Fordítasz-e időt minden nap egy rövid-

ke megállásra? Tudod? Ez csak 5–10 perc. Amikor lecsendesíted a lélegzeted, hallgatod szíved egyenletes lüktetését, miközben megpróbálsz kizárni magadból a sértettséget és gyűlöletet. És ahogy elterjed benned a csend és nyugalom, előhívod a szeretet erejét, és belesuttogod a megtisztultságba, hogy milyen jó élni!

– Keresd a filmen azt a pár órát egy délelőttnek vagy délutánra, ami az önmagad jobbá levéséért eltöltött idő. Ha nincs, akkor a következő filmedre feltétlenül tervezd meg. Tudod? Te és az Isten. Ez az az együttlét, amiben előhívod magadban a Hozzá tartozásod, és hangulatát magaddal viszed, amikor visszatérsz a világba. Ettől leszel Te jobb ember.

– Van-e hetednek egy olyan napja, amikor megállsz, és megpihensz? Amikor hálát adsz, és egyben ünnepsz, és úgy figyelsz a körülötted levőkre, hogy ők is érzik, hogy jó veled?

– Filmeden feltétlenül legyen egy kocka, ami 5 évvel ezelőtti arcod hívja el. Milyen a mostani léted és éned, ahhoz képest? Ezt nem hagyhatod ki.

Ha végignézted és elemezted, már sejtetted, hogy mit kell tenned, és merre kell lépned. Ám mielőtt elkezded, ajándékozd meg magad egy nyári szabadsággal, mert megérdemled. Ott lazulhatsz és töltekezhatsz, és megtervezheted azt az életed, amit élni szeretnél. Szükséged van rá!

Tudatosítsd, hogy a jó unitárius ember hisz az örök jobbá levésben. Ne másnak, hanem Istennek és önmagadnak akarj megfelelni. Így maradsz ember. Az élet túl értékes ahhoz, hogy ne szánjunk időt arra, hogy megálljunk és megcsodáljuk.

Rika alji vadvirágok

Május elején Fekete Domokos oklándi származású dicsőszentmártoni lakos felkeresett a lelkészi hivatalban, és miután helyet kínáltam, kifejezte a feletti rendkívüli örömét, hogy sikerült édesapja verseit csokorba szedni, és kiadni kötet formájában. Nagy örömmel fogadtam a Csíkszeredában, *Rika alji vadvirágok* címmel idén kiadott kötetet, hisz sokszor beszélgettünk, biztattam elhatározásában, hogy ezt az értéket nem szabad elveszíteni, és, lám, sikerült kiadni.

Id. Fekete Domokos a Kishomoród menti Oklándon született 1907-ben, székely földműves családban, élete végéig megmaradt földművesnek és igaz székelynek. Megkezdett, de elveszett önéletrajzi vallomásaiban arról írt, hogy mennyire szeretett volna felsőbb iskolába járni. Sokat olvasott, a könyvek voltak a barátai, egyszer csak lelkéből feltört a verselés, mint tiszta forrás a föld mélyéből.

A népi költő verseit egyszerű hangnemben, őszinte szavakkal írta, szerette családját, ragaszkodott vallá-

sához, a székely néphez, szülőföldjén volt csak igazán boldog.

Ezek az érzések, gondolatok vonulnak át versein, melyek megjelentek a *Kévekötésben*, az *Unitárius nap-tárban* és az *Unitárius Közlönyben* is. Megjárta a harcot, a fogságot, a megváltozott új világ kényszer-munka-táborba küldte, kulákkistára, osztályellenségé tette. Vállalta azt, hogy a szenvedők világába tartozik. Egyszerű, de elismert ember volt falujában. Nem állt módjában, hogy ezeket a verseket kötetben kiadhassa. A kitartásnak köszönhetően most valósággá vált a nagy álom.

„Köszönjük Istennek, hogy a nehézségek ellenére is megmaradhattak, őrzöm is őket, mint szent örökséget” – így emlékezik fia, Domokos. Élete rövid volt, alig 66 év. Egyik versében így búcsúzik: „Itt ezen az ősi rögnön, / szent öröm fájdalom / add Uram, hogy itt fedjen be, / egykor a sírhalom.”

Szülőfaluja temetőjében alussza örök álmát. Ajánlom verseit olvasásra.

PÉTERFI SÁNDOR

Ugyanúgy, mint régen

Immár nyolcadik X-emhez közeledve emlékezetemben felsejlik gyermekkoromi falusi életünk, főleg a lelkészek és tanítók által végzett népnevelő tevékenységek, melyeket abban az időben közösen, egyetértésben végeztek. Mert tevékenységük a hivatásuk adta feladatok mellett kiterjedt a népnevelésre is, mind gazdasági, mind kulturális téren. Lelki szemeim előtt látom Lőrinczi László tiszteletes úr mellett néhai kántortanító Nagyapámat, akik az általuk létrehozott faiskola keretében gyümölcsfák nemesítésére, oltására oktatták a gazdákat. Lőrinczi tiszteletes úr bevezette a lakosságot a modern baromfitenyésztés titkaiba, de gazdakört, hitelszövetkezetet is létesítettek. Ugyanezt tette az akkori szomszédfalubeli lelkész, az áldott emlékü Gellérd Imre is. Nem véletlenül írta Reményik Sándor a *Templom és iskola* című versét, mert a kettő elválaszthatatlan egymástól.

Aztán bekövetkezett a vad kommunista idő, amikor a papok alig megtűrt személyekké váltak, míg a tanítók a rendszer áldozatai, mert bár minket nem azért fizettek, nem ez volt a hivatásunk, a helyi párt-szervezet arra is kötelezett, hogy a lakosságtól gyűjtsük be az önadóhátrálékot, köttessünk velük bárány-, tojás- meg gyapjúeladási szerződéseket.

Mivel néhai nagyapám nyomdokain haladva én is a falusi tanítói pályát választottam, e megalázásban több mint harminc évig részem volt. S bár tiltották, lopva tartottuk a lelkészekkel a barátságot. A több mint fél évszázados tevékenységem alatt, melyből 47 évet Alsóboldogfalván tanítottam, szoros barátság-

ban voltunk néhai Pál Dénes, Rázmány Csaba lelkészekkel, de a református, néhai Kandó Mihály, Feleki Domokos tiszteletesekkel is.

Aztán, amikor újra visszaállt a gyermekkori Templom és iskola versben megfogalmazottak helyzete, együtt határoztuk meg a „hogyan tovább?” gondolatainkat, terveinket. Jelmondatunknak a „Kéve” szót választottuk, melynek betűi a *Közösen, értetek, veletek, együtt* elképzelést fejezik ki. És ez valójában így is van falunkban. Közösen létrehoztuk a Székelyföld Kapuja Egyesületünket, melynek keretében papok és tanítók egyformán részt vállalunk újra a népnevelő és kulturális tevékenységekben. A tantestület tagjai mellett aktívan részt vállalnak hagyományőrző, kulturális tevékenységeinkben Vida Rozália unitárius lelkésznő, akinek férje, Vida Zsombor gitáregyüttest hozott létre, László Lehel református lelkész feleségével együtt bekapcsolódik a nemzeti ünnepeink megszervezésébe, és ugyanúgy, amint azt Orbán Balázs 1868-ban megfogalmazta, a két felekezet egyetértésben sorra végzi az ökumenikus istentiszteleteket, az új létesítmények megáldását. Lelkésznőnk még arra is vállalkozott, hogy a Szépkorúak Napján népdalok előadásával köszöntse az időseket, amire eddig nem volt példa falunkban.

E néhány felsorolt példa azt mutatja, hogy a „Kéve” nem hull szét, mert erős „Kévekötel” tartja össze, ami nem más, mint a „Templom és iskola”. Mint idős unitárius falusi tanító ennél nagyobb elégtételelem nem is lehet. Adja az Isten, hogy e kötel többé ne szakadhasson el.

GÁLFALVI GÁBOR

Mit jelent magyar unitáriusnak lenni?

A Magyar Unitárius Egyház Hitéleti, missziói és nevelési ügyosztálya által Mit jelent magyar unitáriusnak lenni? címmel meghirdetett esszépályázatra 23 pályamunka érkezett be. Köszönet mindazoknak, akik leírták és megosztották gondolataikat, elképzeléseiket. A beérkezett írásokat a Hitéleti, Misszió és Valláserkölcsei-nevelési Bizottság hivatalbeli tagjai bírálták el. Eredményhirdetésre a Főtanács 2013. június 28-i ülésén került sor. Lapszámunkban az első díjat elnyert esszét közöljük.

• Esszépályázatomat a szokásos bemutatkozás helyett egy kis introspekcióval kezdeném. Brassóban vagyok. Mindkét szülőm római katolikus vallású, sőt, egész rokonságom az, viszont én unitárius vagyok. Huszadik életévemhez közeledve hosszas elmélkedés, kérdeztetés, tanulmányozás után úgy döntöttem, átterek arra a vallásra, mely szinte tökéletesen képviseli érdekeimet. Miért is? Mindenkinek ez a kérdése felém, persze jogosan, hiszen én is ezt kérdezgettem magamtól. A választ keresvén visszautaztam az időben, egészen 9–10 éves koromig. Szemtelen voltam az iskolában, és otthon ezt megtudván, nagymamám kérdőre vont. A kérdések zivatarából az egyik különösképpen megmaradt: Ilyenkor nem félsz Istentől?

És ekkor elkezdtem gondolkodni. Visszaemlékeztem az egyik vallásórára, amikor a pap bácsi arról mesélt, hogy Isten mindenkiben egyénileg jelen van, csak fel kell ismernünk Őt. És akkor feltettem magamnak a kérdést: miért kéne nekem félnem Istentől? Isten bennem van, viseli gondomat, szeretetével éltet engem, és nekem félnem kell Tőle? Főleg most, amikor félreléptem, és a legnagyobb szükségem lenne egy barátira, aki megdorgáljon, de ezzel jó útra térítsen? Kiért kéne félnem Istentől? Isten szeret engem, hisz érzem minden nap, amikor hazamegyek az iskolából, és szüleim meleg ölelése fogad, amikor a barátaimmal gyermekkorom legszebb perceit élem épp, és amikor nagymamám megtanít a legszebb népdalokra, és amikor, és amikor, és amikor... A nap minden percében érzem Isten szeretetét, hisz bennem van, együtt élünk, jóban és rosszban is velem van. Pont úgy, mint a házastársak. Ők se félnek egymástól, szeretik egymást, segítenek egymásnak, kiegészítik egymást, és pont ez élteti őket, mint család. Hát én is így érzem Isten iránt, bennem van, szeretjük egymást, segítünk egymásnak, és pont ezektől olyan mély, szeretetteljes kapcsolatunk. Én nem, nem kell félnem, hisz a félelem eltávolítana Tőle.

És íme, megvan a válasz. Unitárius hitem egyik alapköve a theophilikus gondolkodás. Teljes meggyőződés, hogy Isten szeretetét szeretettel kell viszonznunk, és életünk egyetlen percében sem kell félnünk Tőle. Egy csodának, mennyei csodának lehetünk mindannyian részesei, és mi félünk Tőle?

És ekkor időződött fel bennem az egyik legszebb ifjúsági énekünk, mely pontosan az istenszeretetet hirdeti:

Isten szeret, örvendj hát! Szabadulj fel szellemében! / Isten szeret, örvendj hát, szíved járja át! // Isten szeret, örvendj hát, ünnepelj nevével táncolva, / Isten szeret, örvendj hát! Ő tesz teljessé! // Elhívásunk Tőle kaptuk, két kezével őriz minket, / és ha megtart, el is hordoz szeretetében! // Istenünk jó, vezet minket, ereje formál bennünket, / egyé tesz majd lelke által szeretetében!

Örömmel töltött el, amikor rábukkantam az unitárius vallásra, és rájöttem, hogy ez a vallás képviseli a legjobban ideológiámat. Ugyanolyan örömmel töltött el, amikor tárt karokkal vettek be közösségükbe. Hatodik éve tagja, később vezetője lettem a helyi ifjúsági egyletnek, aktívan részt vehettem az egyházközösség életében, és nem utolsósorban az ODFIE által olyan élményekben részesülhettem, melyeket talán más keretek között nem tapasztalhattam volna. Személyesen rendkívül örömek, hogy unokáimnak majd nem egy costinești-i nyaralásról, nem egy néha „szennyos” buliról mesélhetek, hanem arról, hogy színpadra léphettem egy versmondó és népdaléneklő versenyen, vagy egy színjátszó találkozóra két hónapig készültünk fel, hogy azután különdíjjal büszkélkedhesünk, hogy egy kalákatábor után annyira feltöltődtem pozitív energiával, hogy itthon csak csodálkoztam rajtam... És lassan rádöbbenek, hogy az unitárius vallás nagyon pozitív hatással van mind a lelkivilágomra, mind a személyiségemre.

Tanulmányozva az unitárius hitelveket, történelmet, elcsodálkoztam Dávid Ferenc kristálytisza gondolkodásán. Azonkívül, hogy rendkívüli bátorság kellett ahhoz, hogy a 16. században vallásszabadságot hirdessen, Dávid Ferenc olyan vallást alapított, mely a lehető leglogikusabb utat követve a híveinek megadta a vallásgyakorlás szabadon választásának a jogát. Észrevehetjük, hogy Dávid Ferenc olyat alkotott, ami most már szinte világszerte elterjedt. A tény, hogy az unitárius vallásnak ilyen alapító őse van, mindenképpen büszkeséggel és valamilyen szintű nyugodtsággal tölt el. Nyugodtsággal, mert tudom, hogy unitárius hitvallásom egy olyan sziklakőre van helyezve, mely nem tolerálja az erőszakos tanítást, hirdeti a felebaráti szeretetet, illetve amikor lehetőség volt a fejedelem segítségével megtéríteni a magyarokat, nem tette. Láthatjuk, hogy nem csupán papíron vannak meg a törvényeink, mi, unitáriusok, azok szerint is élünk, mindennapjainkban ez adva erőt, bátorítást, megnyugvást.

Hogy mit jelent magyar unitáriusnak lenni? Én ezt a kérdést úgy közelíteném meg, hogy elgondolkoznék azon, hogy mitől különlegesebb az unitárius vallás a többi vallástól. A válasz számomra talán a vallásunk egyszerűségében rejlik. Egyszerű templomainkban egyszerű emberek kapnak helyet, hisz Isten ígését tisztán hirdetni talán az egyszerűségben a legmegfelelőbb. Isten ígésének hirdetéséhez nem szükséges az egész templomot körbevevő falrajz, freskó, nem szükséges semmilyen szobor, semmilyen olyan látványosság, mely elterelné a figyelmet Isten ígésének a recepciójáról. Hisz Dávid Ferenc mondta: „mert a hit Istennek ajándéka, ez hallásból lészön, mely hallás Istennek ígéje által vagyon.” (Valójában az 1568-ban kihirdetett vallásszabadság törvényének szövegéből származik – szerk.) Az imádkozás az egyik legszebb isteni ajándékunk, megvalósításához csupán csendre, lelki békére van szükség. Bibliái sorokból példázódva: „Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20) Nincs szükség pompára, látványosságra, Isten ígését legjobban szerintem a maga egyszerűségében lehet hirdetni.

És akkor mégis miért veszik oly kevesen észre a vallásunkban rejlő szépséget? A választ keresvén, a modern világunkból példázódnék. Olvastam régebb, hogyha egy amerikai cégnek három dollárja van, két-tőt reklámba fektet, egyet a fejlesztésekbe. Ezért olyan

népszerűek az olyan termékek, mint a Coca-cola, McDonald's, és talán ezért olyan népszerűtlenek az egészséges, hazai termékek. Hasonlóképpen vélekedhetünk az egyházak szempontjából is. Ha úgy tekintünk az egyházakra mint egy piacra, akkor megfigyelhetjük, hogy melyik egyház miként adja el „portékáját”. És, ahogyan a modern világunkban is, az emberek elsősorban a látványt vásárolják meg, nem pedig a terméket. Nem a vitamindús almalét veszik meg, hanem a fekete színű Coca-colát.

Én ezért vagyok büszke unitárius vallásomra. Egyházam soha nem próbált meg alkalmazkodni a divathoz, mindig hű maradt elveihez, eszmerendszeréhez. Egyházam missziós tevékenysége (már ha beszélhetünk ilyesféle tevékenységről, de szerintem tágabb értelemben megtehetjük) nem az egyén meggyőzésére, befolyásolására fekteti a hangsúlyt, hanem példát mutatva buzdít a jóra törekvésre, szeretetre, toleranciára.

Szerintem ezt jelenti magyar unitáriusnak lenni. A magunk egyszerűségében vagyunk nagyok, de ugyanakkor parányiak. Személyesen nagyon örvendek, hogy a brassói egyházközség tárt karokkal fogadott keblére, és őszintén remélem, hogy ezután is hű szolgája lehetek az Egyházamnak!

Isten áldjon meg mindenkit!

ELEKES ZSOLT

„Zsíros kenyeres találkozó” a Keréknél

Gyakran hallottam idősebb egyházközségi tagjainktól, hogy nem kéne időt, energiát és pénzt fektetni a nekik szervezett rendezvényekbe, hisz nem övék a jövő, törődjük inkább a fiatalsággal. Nem értek egyet a megjegyzéssel, hogy „velünk már nem érdemes foglalkozni”. Meggyőződésem, hogy minden korosztályra egyformán oda kell figyelni, a születéstől a halálig és a gyászig. Ezen belül helyet kap egy, a sajátos életmódja miatt nehezen megszólítható csoport, a fiatal családosok. Őket főként a kisgyerekeknek szervezett programokkal: vásárnapi iskolával, táborral, szereplésekkel sikerül bevonni, így sokszor a gyerek hozza a szülőt templomba vagy rendezvényekre.

A Kolozsvár-Belvárosi Egyházközségben az elmúlt néhány évben az egyik legsikeresebb próbálkozás az ún. „zsíros kenyeres találkozók” megszervezése volt. Ezekre az alkalmakra általában bábszínházi előadást szerveztünk, kézműves foglalkozással készültünk, vagy közös éneklésre vártuk a gyerekeket és szüleiket. Nem véletlen az elnevezés sem, hiszen általában zsíros kenyérral, vöröshagymával kínáltuk őket. Míg a gyerekek vidáman barkácsoltak, játszottak, a szülőknek alkalmuk nyílt ismerkedni, beszélgetni.

Júniusban zsíros kenyér helyett gulyással és amerikai palacsintával várt minket a Sipos család a város szélén levő nyári kertjükbe (Roata Făget). Ez nem az első alkalom, hisz a tavaly is náluk ünnepeltük a fiatal családokkal a gyermeknapot. A hangulat igazán családias volt, nem kellett programról gondoskodnunk, hisz a gyerekek azonnal birtokba vették a játszóteret, a felnőttek pedig örültek, hogy nyugodtan válthatnak néhány szót. 21 felnőtt és 33 gyermek vett részt ezen a találkozón. Köszönjük a meghívást és a szíves vendéglátást Sipos Józsefnek, Ildikónak, Zozónak, Orsikának és Enikőnek!

RÁCZ MÁRIA

Unitáriusnak lenni – a feleségemmel együtt a vallásába is beleszerettem

Egyházunk történelméből sok olyan személyiséget ismerünk, akik felnőttként, önként, szabad akaratukból, a lelkiismeretük szavára hallgatva lettek unitáriusok. Bardócz-Tódor Andrással, aki szintén felnőttként lett tagja egyházunknak, életpályájáról, az unitáriusság felé vezető útjáról, az egyházzal való kapcsolatáról, terveiről Márkó László médiareferens beszélgetett.

• Kérlek, mutakozz be röviden az Olvasóknak!

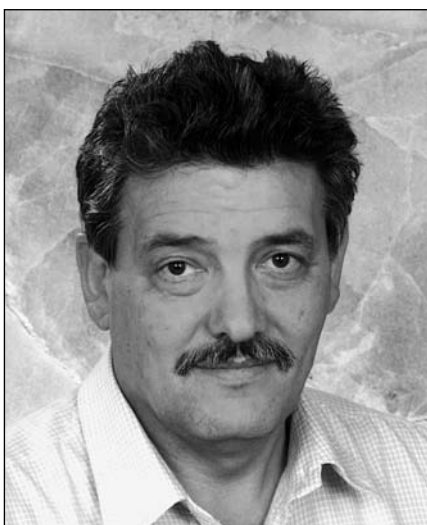
Családom mindkét ágon erdélyi. Apai ágon Erdővidékről, anyai ágon pedig Háromszékről származom. Apám családja az első, édesanyámé a második világháború végén jött a trianoni Magyarországra. Felmenőim négy bevett felekezet tagjai voltak. Én már Budapesten születtem, reformátusnak kereszteltek, és hat évtizede itt élek kisebb-nagyobb megszakításokkal. Hét gyermekem van, két fiú és öt leány. Az idén hatvankét éves leszek, harmadik éve nyugdíjas. Ez nem túlságosan élemedett kor, de azért történt már velem egy s más az életben.

Pályámat három év inasiskola után szakmunkásként kezdtem a Budapesti Ganz gyárban. Azután fizikatanár–csillagász képesítést szereztem, és rövid ideig csillagászként dolgoztam. Később az oktatás majd’ minden területét végigjártam. Tanítottam általános iskolában, középiskolában, szakiskolában, főiskolán és egyetemen is. Dolgoztam oktatáskutató intézetekben, és az utóbbi tizenegyhány évben többnyire vezető beosztásban.

• Hogyan lettél unitárius?

Az unitárius vallást önként választottam, mielőtt második házasságomat megkötöttem, vagyis 1987 óta vagyok unitárius, az almási közösség tagja. Számomra elsősorban nem szellemi, hanem szerelmi kérdés volt unitáriusnak lenni. A feleségemmel együtt a vallásába is beleszerettem. Hogy egyébként milyen utat tettem meg? Semmielyent. Az a gyanúm, hogy már re-

formátus koromban is unitárius voltam, csak nem tudtam róla. Alapos természettudományi nevelést kaptam, és annak hivatalos részéhez vallásellenesség társult,

ami bennem ellenérzést keltett. De ugyanolyan ellenérzést keltett bennem a szenteskedés, legyen szó bármilyen egyházzal. Én a természetes dolgokat szeretem: természetes viselkedés, természetes beszéd, természetes öltözködés. Azt vallom, hogy az egyház élete nem a templomban zajlik, a papoknak is csak mellékesen dolga az istentiszteletek és a szertartások elvégzése. Annak idején ezt tapasztaltam az erdélyi unitáriusok között. Így aztán nem esett nehezemre csatlakozni hozzájuk. Mivel korábban nem voltam rendszeres templomlátogató, Enikő viszont igen, ezért még váltanom sem kellett, egyszerűen új perspektívaként nyíltak meg előttem az unitárius templomok.

Azóta próbálok hasznára lenni az egyháznak közösségépítéssel. 1987 tavaszán kértem meg fe-

leségem kezét Homoródalmáson. A házasságkötéshez akkoriban Ceaușescu engedélye kellett, erre közel három évet vártunk. ’87 tavaszától ’89 decemberéig udvaroltam a feleségemnek, miközben gyakran jártam Erdélybe. Rengeteg pozitív és negatív élményem fűződik ezekhez az utazásokhoz (a negatívak szinte kizárólag a határátlépéssel kapcsolatosak). Menyasszonyomat közben – mint a házasságkötési kérelem miatt megbízhatatlant – elbocsátották a munkahelyéről. Amikor hozzájuk látogattam, kempingben kellett megszállnom, a milicisták elől bujkáltunk... Abban az időben az ő családja hallani sem akart arról, hogy ide (vissza)jöjjünk lakni, hisz akkoriban mindenki menekült Erdélyből, ahogy csak tudott; azonkívül a feleségemék hármán voltak testvérek, és hármuk közül a legidősebb már Magyarországon élt. Éppen a ’89-es forradalom előtt kaptuk meg a házassági engedélyt. Megegyeztünk, hogy december 22-én hazajövök a polgári esküvő megtartására. Így aztán a család legnagyobb meglepetésére kétnapos utazás után, december 23-án késő este megérkeztem Homoródalmásra, ahol a Nemzeti Megmentési Front nevében december 30-án összeadtak bennünket. 1989. december 22-én léptem át a határt, és másnap reggelre érkeztem Kolozsvárra, ahol izgalmas dolgok történtek, de ezt hosszú lenne elbeszélnem. Estére Udvarhelyre kerültem, román „trikolór” karszalaggal és rengeteg információval. A karszalagom ma is megvan. Voltaképpen, amit akkor – és az aztáni egy-két évben – tapasztaltam,

az határozta meg a későbbi közösségi tevékenységemet.

Minden olyan volt akkor Erdélyben, mint egy süllyedő hajó: főleg a falu. Aki csak tehette, külföldre menekült – s ez folytatódott '90 után is –, másfelől meg aki csak tehette, a falvakból a városba húzódott. Ennek folytán kialakult egy nagyon érdekes falusi „mikroklima” – nyilván nem ez a legmegfelelőbb kifejezés rá. Az értelmiségiek közül sokan elmentek, de korántsem lehet azt mondani, hogy a színe-java hagyta el a falut, hiszen a legkülönbözőbb értelemben véve fantasztikus értékek maradtak ott.

Nagy lelkesedéssel érkeztem mindannyiszor Homoródalmásra: talán segíteni tudnánk, talán jó lenne, ha tanult, tájékozott emberek jönnének a faluba, s talán kapni is tudnánk valamit – mert biztos voltam benne, hogy a gyerekeim szempontjából összehasonlíthatatlan előnyökkel járna, ha Budapest helyett Homoródalmáson nőnének föl. Nos, ebből nem lett semmi, de felnőttként talán visszatérnek Erdélybe. András fiam lelkésznek tanul, ő már biztosan itt marad. Enikő lányom Almásra jött férjhez, félig meddig itt él Rebe-ka is.

Magyarországon sógorommal kezdtem templomba járni Jakab Jenőhöz, a pestszentlőrinci gyülekezetbe. Akkoriban vett el az állam a templomkert végéből egy jókora darabot, de az utcafronton vissza is adott ugyanakkora területet, így aztán kerítést építettünk, kertet szépítettünk. Jenő bátyánk körül pezsgő gyülekezeti élet folyt, így a lőrinci gyülekezetnek is tagja lettem. Egyházi vonalon is jártunk Erdélybe, akkoriban már rendszeresen szökdöstek onnan az emberek, dokumentumaikat kellett kicsempészniük, gyógyszert, „betűt” loptunk be az „aranykorát” élő Romániába. Nyolcvankilenc után segélyszállítmányokkal jártuk az országot. 1985-től egy erre a célra alakított szervezet, az Erdélyieket Támogató Egyesület tagja voltam,

amit Koenigh Helmut barátom vezetett.

• Milyen szerepeket töltöttél be eddig az unitárius egyházban?

Ami az egyházban betöltött szerepemet illeti: voltam keblitanácsos Pestszentlőrincen, presbitere, majd gondnoka a legnagyobb magyarországi egyházközségnek, a budapesti Nagy Ignác utcai egyházközségnek; az udvarhelyi egyházkör főtanácsi képviselője 2002 és 2008 között, majd a lőrinci gyülekezet presbitere és egyik gondnoka. Legbűszkébb a BUE gondnokságra vagyok (az előtt sem, az után sem választottak tisztségviselőt a magyarországi unitáriusok akkora részvétellel), és arra, hogy én vagyok az Egyház történetében az egyetlen, akit az erdélyi Főtanács tagjává választottak, bár Magyarországon élt! Ha az egyházban visszaélésről beszéltem, sosem kerültem el a konfliktusokat a problémák feltárása és megoldása érdekében.

• Részt vettél az ifjúsági munkában is...

Az egyházi ifjúsági munkával Budapesten kezdtem foglalkozni, még a kilencvenes évek elején. Itt sok kellemetlenség ért, többek között az akkori főhatóság megkérdőjelezte unitárius voltomat – úgy látom, ott ez a mentalitás továbbra is megmaradt, mi több, rendszeres szokássá vált náluk –, úgyhogy sok meddő küzdelemben volt részem. Egy idő után visszahúzódtam, de az unitarizmus ügyét nem adtam fel, évekig tartottam kultúrtörténeti egyetemi előadásokat az unitáriusokról. Azt reméltem, ha sikerül visszatéríteni a magyarországi egyházat az erdélyi kebelébe, ezek a gondok mérséklődni fognak. Ezért több mint tíz éve többedmagammal az újraegyesítésen dolgoztam. Erdélyben az egyik kezdeményezője voltam az ODFIE megújulásának, a Homoródalmási Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet megalakításában aktív részem volt.

1993 nyarán vettem fel, hogy az almási egylet kapcsolódjon be a reformátusok által akkor már szervezett szórványtáborokba. Szabó László, aki éppen azelőtt járt a Zsil-völgyében légátusként, erre azt mondta, hogy van nekünk, unitáriusoknak is elég szórványunk, ennyi erővel foglalkozzunk hát velük. Így szerveztük meg az első egyházi szórványtábort 1994-ben. Ebben a munkában az almási kezdeményezőkhöz (Szabó László, Tódor Csaba, meg én) társult Czire Szabolcs, Gyerő Dávid, Koppándi Botond, Lőrinczi Lajos – remélem senkit nem hagytam ki. Az első szórványtábor szervezésének és lebonyolításának megírása pedagógiai hőskötemény lenne. Remélem, valamelyikünk előbb-utóbb részánja magát. Amíg ők a Teológiai Intézetbe jártak, én is gyakran fordultam meg Kolozsváron. Egy félévig ösztöndíjam is volt a magyar államtól, ami alapján a valláserkölcsei nevelést kutattam, ugyanakkor előadásokat tartottam a papnövendékeknek Karácsony Sándor pedagógiájáról, meg a természettudományok köréből. (Utóbbit Scott Prinster AEÁ-beli vendégtanárral közösen.) A második tábor utáni évben (1996) nem volt alkalmunk táborot vezetni, ezért helyette szórványtábor-tervező műhelytábort tartottunk Gyepesben Bartha Alpárnál. A következő évben már négy helyen szerveztünk táborokat a két Homoród mentén.

Volt próbálkozásunk szakmai képzésre is az ezredforduló éveiben szervezett népi mesterségek táboraiiban. Elmentünk a kovácshoz, a gyerekek cigányszeget kovácsoltak a maguk módján, vagy más alkalommal három-négy eredeti osztóvát állítottunk fel az iskolában, és szőnyegetek meg tarisznyákat szőttek. Ebből adódott a továbblépés gondolata, hogy szakmunkás-vizsgáig lehessen eljutni különböző szakmákban. Sajnos a tervünk adminisztratív gondok miatt nem koronázódott úgy,

ahogy szerettük volna... A vizsgákat megtartottuk ugyan (szövés, fafaragás, kötélverés...), de végül nem tudunk érvényes szakmunkás-bizonyítványokat kibocsátani. Viszont ennek a munkának a következménye, hogy Almáson azóta is működik bútorfestő tábor.

Időközben megszülettek a gyermekeink. 1991-ben Andris, 1992-ben az ikerlányaink, 2002-ben meg Sarolta. A négy gyerek kétségkívül nehezebbé tette az utazásokat és a közösségi életben való szerepvállalásunkat. De már ők is felnőttek.

• Mi foglalkoztat mostanában, hogy éled nyugdíjas napjaidat?

Nyugdíjasként az orvosi egyetemen tanítok fizikát. Államigazgatási végzettségem is van, szakértőként rendszeresen konzultálok szakpolitikusokkal, és oktatással kapcsolatos ügyekben gyakran járok külföldre. Ami egyházi szerepemet illeti: a Gondviselés Segélyszervezetet képviselem az EKT-ban. A Segélyszervezet munkatársaként többé-kevésbé részt veszek a tevékenységekben. Így vagyok az egyház ügyeivel is: szolgálatra készen állok.

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla
Sepsiszentgyörgy
0742-512574

Katona Dénes
Székelyudvarhely
0266-213100

Ferenczi Enikő
Kolozsvár
0740-063767

Pavelka Attila
Marosvásárhely
0746-234917

Kátévetélkedő Jobbágyfalván

KECSKÉS CSABA

• A Marosi Unitárius Egyházkör harmadik alkalommal szervezte meg június 14-15. napjain az immár hagyományossá váló egyházköri kátévetélkedőt. Az Egyházköri Tanács három évvel ezelőtt célul tűzte ki, hogy kátéversenyek szervezése lehetőséget biztosít az egyházköriben élő konfirmáló ifjak számára az egymással való megismerkedésre. A kátéversenyek résztvevői esztendőről esztendőre két együtt töltött nap során játékos ismerkedésben és komoly vetélkedésben egyaránt részt vesznek.

A tavalyi esztendőhöz hasonlóan a vetélkedőnek idén is a jobbágyfalvi egyházközség adott otthont, az elszállásolás a „Tündér Ilona”-völgyben, a Szász Csaba Levente keblitanácsos és családja által működtetett vendéglátóhelyen történt.

Június 14-én, délután 16 órakor gyülekeztünk Jobbágyfalván. Hat egyházközség 17 konfirmálója vett részt a rendezvényen. A legnépesebb a szentgericei unitárius egyházközség csapata volt, ahonnan egy kivétellel minden idén konfirmáló ifjú eljött a versenyre. Rajtuk kívül a nyárádszentmárton-csíkfalvi, a nyárádszeredai, a jobbágyfalvi, a Marosvásárhelybolyai téri és a Marosvásárhely-kövesdombi egyházközségek képviselői voltak jelen. Miután mindenki elhelyezkedett a szálláson, gyalogtúrára indultunk. Jobbágyfalváról Nyárádszentmártonba gyalogoltunk, ahol meglátogattuk a Nyárad mente egyik büszkeségét, a nyárádszentmártoni Árpád kori unitárius műemléktemplomot. A templomot és történetét a fiatalok számára Váradi Imre helybéli énekvezér, az egyházkör Ven-bizottságának tagja mutatta be. Megtekintettük a lelkési lakás gyönyörű faragott széke kapuját, amelyet Kilyén Domokos volt polgármester,

fafaragó művész készített, és amely mintegy történelmekönyvként tárja elénk faragványaiiban népünk, Egyházunk és az egyházközség múltját. Visszafelé jövet otthonában meglátogattuk a nemrég súlyos szív-műtéten átesett művészt, aki további sok érdekes dolgot mesélt számunkra néphagyományainkról, a fafaragás művészetéről.

A gyalogtúra után jólesett a „Tündér Ilona”-völgyben a rövid pihenő, majd az ízletes bográcsigulyás vacsora. Ezt követően ismerkedési játékokat játszottunk a szabadban sötétedésig, majd Váradi Imre énekvezér gitárkíséréte mellett népdalokat, könnyűzenei slágereket énekeltünk.

Június 15-én, szombaton a nyolcórai ébresztő után megreggeliztünk, majd fél tíztől a jobbágyfalvi unitárius templomban áhítaton vettünk részt. A szolgálatot Jenei Sándor Levente szabédi lelkész, egyházköri jegyző és Szász Angéla helybéli énekvezér végezték.

A tulajdonképpen vetélkedőre a jobbágfalvi unitárius egyházközség gyülekezeti termében került sor. A konfirmálók hármas, illetve négyes csoportokban vetélkedtek. Az írásbeli bibliaismereti, egyháztörténeti témák kidolgozását kérte. Az írásbeli dolgozatok kijavítása után következett a káté, illetve énekismertetből történő vetélkedés. A tételeket Varró-Bodoczi Ilona, az egyházkör korábbi VEN-előadója, Pál János és Csécs Márton Lőrinc, volt marosvásárhelyi segédlelkészek, jelenleg gyergyószentmiklósi és torockói lelkészek dolgozták ki és állították össze, akiknek munkáját újból megköszönjük. Megköszönjük továbbá a zsűri, valamint a VEN-bizottság jelenlévő tagjainak, Sándor Éva jobbágfalva-nyárádszeredai tiszteletes asszony, Szász Angéla jobbágfalva-nyárádszeredai énekvezér, Szabó Júlia szabédi énekvezér, Váradi Imre nyárádszentmárton-csíkfalvi énekvezér, Nagy Zsigmond körli felügyelő gondnok, Jenei Sándor Levente szabédi lelkész, egyházköri jegyző és Sándor

Szilárd jobbágfalva-nyárádszeredai unitárius lelkész munkáját, segítségét.

A vetélkedő eredményhirdetése nyomán minden résztvevő konfirmandus oklevélben és könyvjutalomban részesült.

Az első helyezést a marosvásárhely-kövesdombi egyházközség csapata: Csibi Kriszta Zsuzsánna, Kecskés Péter és Szakács Zsolt Róbert érték el. Második helyezést szerzett Szentgerice I. csapata: Nagy Emma Timea, Cseh Krisztina Klementina és Berecki Ferenc. Harmadik helyezést ért el jobbágfalva-nyárádszereda és nyárádszentmárton-csíkfalva vegyes csapata: Gergely Gyopár, Sándor Mátyás, Mózes Barna és Marton Endre.

Köszönjük a vetélkedőn való részvételt a verseny további díjazottjainak: Cseke Brigittának, Tar Ingridnek, Fülöp Szilárdnak és Nagy Norbertnek a Marosvásárhely-bolyai téri egyházközség képviselőinek és Boros Dániel Károlynak, Kolcsár Sándor Barnának és Nagy Bogdának a szentgericei egyházközség további képviselőinek.

Köszönjük a támogatást dr. Czire Szabolcs VEN előadótanácsosnak és az ODFIE Választmányának, akik nyári rendezvényeiken való részvétellel, illetve könyvjutalmakkal segítették kátéversenyünket. Köszönjük a jobbágfalvi egyházközségnek a helyszín biztosítását, Szász Csaba Leventének és családjának az ingyenes szálláslehetőséget, a Marosi Unitárius Egyházkörnek az anyagi támogatást.

A kátéversenyt a jövőben is folytatni szeretnénk, és reményeink szerint az elkövetkező esztendőben újból együtt lehetünk majd Jobbágfalván az egyházkör különböző egyházközségeiből érkező konfirmandók és felnőttek egyaránt.

Nagyvilág

- Az amerikai kongresszus húsz képviselője levélben kérte külügyminiszterüket, hogy erőteljesen lépjen fel a román kormánynál annak érdekében, hogy az állam maradéktalanul szolgáltassa vissza a magyar egyházak 1945 után elkobzott javait. Kérték továbbá, hogy tiltakozzon az egyházi vagyon visszaszolgáltatásáról szóló legújabb romániai törvény ellen, amely ötről tíz évre növelte azt az időszakot, amely alatt az egyház birtokába veheti a visszaszolgáltatott épületeket. Rámutattak, hogy az egyházak levéltári anyagait is haladéktalanul vissza kell adni eredeti tulajdonosaiknak, amit egy április 23-án elfogadott, a témába vágó törvény elmulasztott előírni. Igényelték, hogy az Egyesült Államok tájékoztassa a román kormányt arról: szándékában áll figyelemmel követni a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Református Kollégium tulajdonjogával kapcsolatos ügy fejleményeit, valamint

a Markó Attila, Marosán Attila és Silviu Clim ellen folytatott bírósági eljárást. (Forrás: MTI)

- A Pew Forum kutatóközpont egy összefoglalóban ismerteti azon országok listáját, amelyekben azonos nemű személyek törvényesen házasságot köthetnek. 2013 májusától Franciaország lett a 12. ország, ahol ezt engedélyezik, és Nagy-Britanniában is hasonló döntésre lehet számítani 2013 nyaratól. Jelenleg a következő országokban köthetnek törvényesen házasságot azonos nemű személyek: Hollandia (2000), Belgium (2003), Spanyolország (2005), Kanada (2005), Dél-Afrika (2006), Norvégia (2009), Svédország (2009), Portugália (2010), Izland (2010), Argentína (2010), Dánia (2012), Mexikó (2009), USA (2003-tól egyes államokban). (Forrás: Magyar Kurír)

K. B. Z.

NŐK VILÁGA

Megálmodni, megtenni

A II. ICUUW-konferencián ismertett módszereket elhozták körünkbe is. Nem írnám az alábbi sorokat, ha nem bíznék csálhatatlanul a GSG erejében.

Amikor engem is bevezettek a módszer lényegébe bizonygatva, hogy célja a nők együttes erejének, elképzelésének és tenni akarásának változást hozó összefogása, akkora kérdőjel keletkezett a gondolataim fölél, amekkorát képzelni sem lehet: „Ki? Mi, nők? Változást? Ugyan már! – gondolta a szkeptikus elmém. Rendesen be is bizonyosodott az ellenkezője, hiszen hazaérve a konferenciáról, friss tervekkel és az ott ellesett megoldásokkal sikerült apró változásokat hozni a gyülekezeti életben. A módszer sikeressége tehát jogos, és készenlétben áll, hogy a nagyközönség is elsajátítsa.

A GSG körli képzés a dicsőszentmártoni nőszövetség kiváló szervezésében valósult meg: kihasználva a május 11-i körli nőszövetségi közgyűlésen összegyűlt nőtestvérek sokaságát először bemutattuk, megszeliidítettük az ismeretlenül hangzó GSG megnevezést. Ezt követően ismertettük a módszert, a problémafelmérés, illetve -megoldás folyamatát, majd mindenik jelenlévő nőszövetség egy-

egy meghívót és egy posztet kapott a felkészítő népszerűsítésére. Célunk ugyanis az volt, hogy minél több nőtestvérünk szerezzen tudomást a képzésről, minél többen sajátíthassák el a módszert. A felhívásra összesen harmincöt kíváncsi és tenni vágyó személy jelent meg a dicsőszentmártoni, küüllődombóli, magyarsárosi, medgyesi-nagyszebeni, pipe-szásznádasi és segesvári gyülekezetekből. A tréner, Páll Krisztina, először a fogalmak tisztázására szánt némi időt. Itt került magyarázatra a GSG (Global Sisters Group, azaz Nemzetközi Nőtestvérek Csoportjának) céljai, módszerei, feladatai és a már elért eredmények egyaránt. A jelenlevők megismerhették a körli GSG vezetőket (Gergely Orsolyát és jómagam, Mátyás E. Zitát), akikhez további tanácsokért fordulhatnak helyi GSG képzéseket, terveket illetően. Ezt követően a problémafelmérésre alkalmazott módszer lett részletesebben bemutatva, amely az adatgyűjtésből, konfliktusok rangsorolásából és ezek páros összehasonlításából, a súlyosabb probléma elemzéséből és végül az akcióterv kidolgozásából áll. Szó volt továbbá a jövedelemszerzés módjairól is: a pályázási lehetőségekről, adománygyűjtésről, támogatásszerzésről stb.

A számos hasznos információ és a tanácsáradat elfeledtette velünk, hogy időkorláthoz vagyunk kötve, de annyit még loptunk a sürgető időtől, hogy gyakorlatban is kipróbáljuk néhány probléma páros összehasonlítását.

Természetesen a módszer egy ilyen gyors ismertető után még elvontnak és barátságatlannak tűnhet, de konkrét szituációra alkalmazva letisztul a hasznossága, és alkalmazhatóvá válik bárhol, ahol emberek együttműködnek, hiszen ilyen esetekben adódnak komoly(abb) konfliktusok, amelyek a kifejtett munka természetes velejárói, de tudni kell róluk, hogy kezelhetők, és kezelni is kell őket!

Legyen ez a képzés minden gyülekezetben kezdet a merész elképzelések megvalósítására, lehetőség a közös célokra való együttműködésre és a megálmodottak teljesítésére.

Köszönet illesse ezúton mindannyiunk részéről a dicsőszentmártoni gyülekezet nőtestvéreit a szeretetteljes fogadtatásért és az ízletes ebédért. Hálaikat fogadja Páll Krisztina a ránk szánt hasznos és célszerű tanácsokért, és végül, de nem kevesebb jelentőséggel köszönjük, rendkívüli hálával a körli Esperesi Hivatalnak a képzés megvalósítására szakítottakat!

MÁTYÁS E. ZITA

Marosköri találkozó

„Rajongók földjén születtem. Egy kicsit én is rajongó voltam világéletemben, s az vagyok ma is. Nem tagadom, és nem szégyellem. Bár tudom, hogy a rajongás nem tartozik a legfőbb erények közé. De rajongás nélkül kietlen és pusztá az élet.” (Bözödi György)

Rajongók földjén, a 100 éve született Bözödi György szülőfalujában jártunk mi is május 25-én, szombaton, amikor sor került a Marosi Köri Nőszövetségek talál-

kozására a Hargita és Maros megye határán fekvő Bözödon.

A helyi nőszövetség és Fazekas Angéla tiszteletes asszony másodszor vállalták el a találkozó megszervezését. Frissen sült kenyérrel, kaláccsal, frissítő italokkal és legfőképpen meleg szeretettel várták az érkezőket. A rövid pihenő és bejelentkezés után következett az áhítat. Ezután a hölgyek különváltak a körli közgyűlés résztvevőitől, és átvonultak a Bözödi György szülőházában található emlékszóba, mely helyt adott a találkozó-

nak. A köszöntők után felolvasásra került Asztalos Klára UNOSZ-elnök köszöntőlevele. Ezután került sor a jelenlévő nőszövetségi küldöttek beszámolóira. Ezek a beszámolók betekintést nyújtottak a nőszövetségek életébe. Sokrétűek és változatosak ezek a tevékenységek a közös kézimunkázástól, templomtakarításon át a nemzetközi nőkonferencia megszervezéséig. Ahogyan mi, nők sokfélék és színesek vagyunk, ugyanúgy sokfélék és színesek ezek a tevékenységek is. A beszámolók elhangzása után

kötetlen beszélgetésre került sor. Személyes meglátásom, hogy a találkozók értéke abban is rejlik, hogy rég nem látott kedves emberek találkozhatnak, és új barátságok születhetnek.

A szünet után került sor az istentiszteletre, amit Hegedűs Tivadar szentháromsági lelkész tartott. Ezután a technika is segítségünkre sietett Zsemberovszky Márta személyében. A kedves hölgy Amerikából költözött Bözödre, mert ahogyan ő mondta, a falu és a ház, melyet megvásárolt, beszálltak hozzá, és hívták, csalogat-

ták erre a festői tájra. Márta elindította gépezetét, és jelen cikk írója megtarthatta előadását *Az ismeretlenség homályában* címmel. Az előadás témája a kevésbé vagy egyáltalán nem ismert női írók életének bemutatása volt. Az előadás ismét lehetőséget adott a személyes élmények megfogalmazására. Ezt követte a köri tisztújítás. A jelenlévők Kecskés Noéminek szavaztak újra bizalmat a kör ügyeinek rendezésére. A találkozó végzetével ismét csatlakoztunk a férfiakhoz, hogy a Kultúrotthonban elfogyasszuk a nagyszerű ebé-

det, melyet a kedves bözödi asszonyok készítettek el.

Csodálatos napot töltöttünk el. A táj szépségét, az emberek kedvességét, szívélinességét tekintve valóban rajongóvá válhattunk. Ezúton szeretnék köszönetet mondani minden kedves bözödi asszonytestvéremnek, a lelkési család minden tagjának és a rendezésben résztvevő férfiaknak a találkozó megrendezéséért és a szíves vendéglátásért. Kívánom, hogy a falu költő-írójának rajongása sohase hagyja el a bözödieket.

KECSKÉS NOÉMI

Egyszer volt, hol nem volt...

*„Tiszteld a nőket! Ők szövik és fonják
Földi sorsunkba a mennyei rózsát,
Szövik a szerelem hű kötelét.
Rajtuk a báj szüzi fátyola lengve,
S élteti szent kezük egyre,
A nemes érzelem tiszta tűzét.”*

(Friedrich Schiller)

Egyszer volt, hol nem volt, a Brassó megyei szórványban egy maroknyi magyarság s három felekezet asszonyai, akik egy nap példásan összefogtak... és örök emlék maradt ama májusi nap számukra, és sok nőtestvér számára. A mi mesénk készülődéssel kezdődött Botfaluban, és mivel fejeződött be? – azt megtudják, ha elolvassák soraimat.

Május utolsó szombatja már kicsit rég volt, de még mindig a szép emlékekről mesélünk Botfaluban, arról az eseményről, találkozási, amely örök emléket hagyott egy maroknyi gyülekezet életében.

Lázasan készültünk, sokat gondolkodtunk a télen, miként rendezzük meg ezt a ritka eseményt, a köri nőszövetség fogadását. Tudtuk, kevesen vagyunk, csak mi unitáriusok, de ott vannak más felekezet asszonyai is, akik szívesen vállalták, hogy segítenek, sőt, hogy ettől a pillanattól megalakul-

újra egy nőszövetség. A hosszú tél alatt megszületett egy verses összeállítás és az ahhoz illő énekszámok József Lenke vargasi nyugdíjas zenetanárnő segítségével.

Ahogy telt az idő, az izgalmak mind jobban erősödtek, és szinte kételkedően figyeltünk egymásra: vajon képesek vagyunk-e ennyi vendég fogadására? Aztán, katolikus nőtestvéreink, a gondnokkal az élen, megértették aggodalmunkat, és felajánlották a katolikus imaházat, mert kicsit nagyobbak bizonyult a mienknél. Összefogás jele volt az is, amikor az eseményt megelőző péntek délután az imaház rendbe tételén együttműködött az unitárius gondnok a katolikus gondnoki családdal. Utolsó szépítések, simítások folytak pénteken. Este 7 órakor már asszonyok is szép számban jöttek, finomabbnál-finomabb süteményekkel, hogy kellő módon tudjuk fogadni másnap vendégeinket, és mindenki tudomásul vegye újra, mi a másnapi rábízott feladat?

Próbáljuk még egyszer el a versösszeállítást! – hangzott a javaslat az esti órában. Természetesen, nem elleneztem, hisz tudtam, most sok mindenről kell bizonytságot tennünk: bizonyítan kell, ha kevesen is, de vagyunk, akik a magyar nyelv megtartásáért küzdünk, akik hallatunk magunkról,

ebben a szórványban, még akkor is, ha a gyerekek számára gond az anyanyelv megtartása, mert nincs magyar óvoda, iskola... de Istennek hála, jönnek templomba, és hallják a drága szép magyar nyelvet, imádkozunk együtt magyarul.

Szombaton, május 25-én székely ruhába öltözve jöttek az asszonyok szerepelni, és székely ruhás lányok fogadták a vendégeket a székely kapuban. Megható pillanat volt zászlók bevonulása az *Unitárius indulóra*, és az áhítat, amelyet a sepsiszentgyörgyi kórházlelkész, Buzogány Csoma Csilla tartott a reggeli órában, erőt adott mindannyiunk számára.

Meghallgattuk a köri elnök által összeállított beszámolót az elmúlt év gyülekezeti nőszövetségi tevékenységéről. *Én és a közösség* címmel, Buzogány Csoma Csilla kórházlelkész értékes előadást tartott, amelyet kiscsoportos megbeszélés követett. Majd Adorjáni Levente helybeli lelkész beszélt Botfalu múltjáról, jelenéről.

Úgy érzem, hogy ez alkalommal bizonytságot tudtunk tenni, hogy él ez a kis gyülekezet, dolgozik. Egyszer volt, hol nem volt, egy szép májusi nap Botfalu asszonyai tetteikkel bizonyították: Hogy, íme: vagyunk! Isten adjon erőt, kitaratást további munkájukban!

ADORJÁNI GYÖNGYVÉR

IFJÚSÁGI OLDAL

Egyletezzünk a szüleinkkel!

GERGELY NOÉMI

• Az *Év Egylete* zsűrije egy egészen merész feladat elé állította a versenyben lévő csapatokat. Egy este erejéig el kellett hívni a szülőket, és megmutatni nekik, miről szól az egylet, mit szoktak a találkozók alkalmával csinálni, és mivel is töltik el az időt, amikor „egyletre járnak”. Igazán izgalmas attól lett az egész, hogy be is kellett vonni a szülőket a tevékenységekbe, játékokba, közös imákba, hogy megízlelhessék azt a hangulatot, azt az életformát, amiről az egylet szól. Hogy mi sült ki belőle? Azt hiszem utolérhetetlen élmény marad mindenki számára. Egy kis ízelítővel szeretnénk itt szolgálni abból, hogy hogyan is zajlottak le az estek. Képek, teljes beszámolók és videók pedig az *Év Egylete* vetélkedő oldalán az Eredmények menüpontnál (*Ezek a mai fiatalok* című feladat) találhatóak: <http://azevegylete.odfie.hu>. Megéri végignézni. Ígérem!

Bölon (BUFE): „A szülők csodálkozva néztek, miként visszük véghez a feladatunkat, akárcsak az elsősök az első tanítási napon. Félve és el-elbáméskodva figyeltek, hogy miként szorgoskodunk egymás közt, mint a testvérek, mintha már kiskorunk óta ismertük volna egymást. Lassan a szívük is egy kicsit megnyugodott, hogy talán mégis csak jó helyre engedik gyerekeiket. Nagyon örvendtek, és rettenetesen büszkék voltak ránk, hogy mi sem hagytuk a régi szokásokat.”

Székelkeresztúr (SZUIE): „Minden szülő, ha néhány órára is, de újra fiatal lehetett és a mindig kibontakozni vágyó ifjú lélek, ami szüleinkben is él, most életre kelt és játszott önfeledten, nevetett, mosolygott. Nem volt nehéz egy tízenéves bőrébe bújni, és újra ifjú lenni, aki nem az otthoni gondok-

kal, a mosogatni valóval van elfoglalva, aki nem azon gondolkodik, hogy mivel teremtsen több pénzt családjának. Nem! Ezt elfelejtettük, kizártuk életünkéből, és letünk egyek szereteteinkkel, akik eljöttek, hogy gyermekeikkel érezzék jól magukat! Igazából rájöttünk, hogy ők is ilyenek voltak fiatal éveik alatt, mint mi, csak most példamutató szülőként muszáj azt mondják, hogy: *bezzeg, a mi időnkben!*, csak azzal nem folytatják, hogy: *akkor sem volt másként!*”

Homoródszentpéter (HOSZDFIE): „Érdekes volt nézni, ahogyan a felnőttek hétköznapi gondjaikat elfeledve csak a játékokra koncentráltak. Milyen érdekes is ilyen fejtörő játékokat egy esős délutánon közösen játszani. Felemelő érzés volt! Talán nekünk, egyleteseknek volt a legnagyobb meglepetés, mi élveztük a legjobban, hogy a felnőttek egy egyszerű játékon milyen sokat képesek gondolkodni, és azt hinni, hogy rájöttek a megoldásra... Mindenkinek elnyerte a tetszését. Sőt, bátorítottak, hogy csináljunk ilyen még, mert sokszor jó egy kicsit kimozdulni otthonról.”

Szentábrahám (SZÁDFIE): „Oldott volt a hangulat, vidáman telt az este, és felvetődött a gondolat, hogy más alkalommal is megpróbáljuk bevonni őket ilyen tevékenységeinkbe. Összejövetelünket közös imával zártuk, melyben hála adtunk a lehetőségért, hogy együtt lehettünk, és jól érezhettük magunkat remélve, hogy még sok más ilyen alkalom adódik.”

Korond (KID): „Egylet után sok pozitív visszajelzésben részesülhettünk a szülőktől, mert terjedt a hír: *„Nem is élnek olyan monoton életet a fiatalok, és értelmes dolgokkal is el tudják tölteni a péntek estéket.”* A szülők megköszönték, hogy betekintést nyerhettek egyletes világunkba, de a köszönet nekik jár: együtt tudtak nevetni, imádkozni a fiatalokkal úgy, hogy mindenki jól érezze magát. És azóta már más hangnemben halljuk azt a bizonyos frázist: *»Ezek a mai fiatalok...«*”

Szentháromsági Ifjúsági Egylet: „Az egyletezés késő estig tartott annak ellenére, hogy az elején még nagyon siettetek. Kitaláltuk, hogy akár havonta tarthatnánk ilyen egyletezt. Így búcsúztunk: *»Ne felejtétek, még jövünk!«*”

A jelenlegi listavezető korondi egyletesek szüleikkel

Tovább folytatódó közös álom

Már februárban, egy körútkor elkezdődött egy álom a székelylekresztúri egyházkörben, melyet közösen álmodtunk az egyletesekkel, és most itt volt az alkalom, lehetőség, hogy közösen folytassuk ezt, elkezdjük együtt az új valóságot. Erre a már jól ismert mottóra építettük a júniusi egyházköri találkozókat is, melynek Firtosmartonos adott otthont: „Ha valaki egyedül álmodik, az csak egy álom. Ha sokan álmodnak együtt, az egy új valóság kezdete.”

A várva várt napon örömmel és izgalommal fogadtuk az egyházkörből érkező fiatalokat. A délutánt ismerkedéssel töltöttük, majd gitárestet tartottunk. Az esős idő miatt elmaradt a tábortűz, de a jó hangulat ennek ellenére nem csökkent. Mindenki mosolyt, örömet, izgatottságot hozott magával.

Szombati délelőtt Sípós Lászlóval, firtosváraljai lelkésszel játszottunk és beszélgettünk arról, hogy együtt minden könnyebb; a játékokból, melyeket nekünk hozott, meg is tapasztalhattuk mindent. A napot az egyletek bemutatkozó videóival, powerpoint-os bemutatkozóival folytattuk. Ezek által betekintés nyerhettünk az egyletek életébe, láthattuk az egyleteket életébe, láthattuk az egyleteket, megtudhattuk, mivel töltik az egyleti esteket, mivel tevékenykednek. Délután egy vetélkedőre került sor, melyben minden csapat megmutathatta ügyességét. Az este folyamán pedig a résztvevők megcsillogtathatták tehetségüket, ugyanis karaoke-estet tartottunk, bulival összekötve. Mindenki nagyon jól érezte magát. Vasárnap a firtosmartonosi lelkészről tartott istentiszteletet. Később mindenki elindult csomagolni, majd egy rövid beszélgetés után következett a búcsúzkodás.

A hétvége alatt öröm és boldogság volt látni a csillogó, kíváncsi szemeket, a boldog embereket, széles mosolyokat, csengő nevetéseket. Jó érzés volt hallgatni a pozitív visszajelzéseket, azt, hogy jól érezték magukat az egyletek, jók voltak a programok. Nekünk is nagyon jól telt a hétvége, hisz az volt a mi boldogságunk, hogy láthattuk, hogy a résztvevők jól érzik magukat.

Köszönjük szépen a firtosmartonosi egyházközségnek, a lelkésznőnek (Szász-Cserey Katalinnak), a lelkészeknek, az ODFIE-nek, a VEN bizottságának és mindenkinek, akik támogattak bennünket. E hétvége alatt gazdagabbak lettünk. Gazdagabbak, mert új ismerősöket, barátokat, ötleteket és tapasztalatokat szerezhettünk. És már most minden egyletes nagy izgalommal várja a következő országos és kör rendezvényeket!

MÓZES ANDREA

Hagyományaink nyomában

Borús volt az ég, amikor Apácán leszálltam a vonatról, és két egyletes társammal elkezdtem gyalogolni a Nagyajta fele vezető úton. Gyaloglásunkról értesülve a helyi fiatalok szekérbe fogták a lovat, és elénk siettek. A szekérre felpattanván, 5 perc alatt meg is érkeztünk a nagyajtai paplakra, mely a háromszék-felsőfehéri egyházköri találkozó helyszíneként szolgált. Néhány óra elteltével már tele volt a paplak udvara, hisz megérkezett a közel 60 résztvevő is. Hamar elszállásoltuk a fiatalokat, ezt követően pedig Fekete Levente tiszteletes úr mutatta be a vártemplomot, illetve a szomszédságában levő Kriza János-templomházat. Előadásából megismerhettük a község történetét, a rég nyoma-veszett alagút érdekességeit, a templom minden specifikumát, valamint Kriza János néhai unitárius püspök-

künk életéről és munkásságáról tanulhattunk. Az est további részében a nagyajtai Vadrózsák néptáncscsoport lépett színpadra. Produkciójukat figyelve pár résztvevő is kedvet kapott táncolásra, így rövid időn belül már közösen „rop-ták” a színpadon.

A szombat reggel Dénes Erzsébet homoródszentpáli egyletes tartott áhítatot, mely remek alkalom volt az elmélyülésre, hogy friss erővel rugaszkodjunk neki a napnak. Ezt követték az ügyességi és népi játékok, melyek próbára tették mindenik egylet ügyességét, erősségét, leleményességét. A fiatalok a templom környékén eldugott cédulákat kellett megkeresni, illetve versenyezhetek kötélhúzásban, talicskázásban és zsákban ugrásban is. Ezt az Áfonya citeraegyüttes produkciója követte. A kiadós ebéd után a nap egyik fénypontja az íjászat következett. Ezt viszont rövid időn belül megszakította egy akkora zivatar, ami-

lyet rég nem látott Nagyajta népe. A tervezett métázást is sajnos megvalósíthatatlanná tette az eső, így hát a fiatalok az íjászat és a pihenés közt választhattak a délután további részeiben. Este Ilkei Lóránd alkalmi áhítata színesítette napunkat.

Vasárnap rendhagyó ifjúsági istentiszteletre került sor, mely keretén belül közösen mondtunk imát a templom piacterén, gitározottunk, és Fekete Levente tiszteletes úr prédikációját hallgatva, lelkiekben is nagyot fejlődhattunk. Az istentiszteletet ebéd, majd a díjkiosztó követte. A rendezvény záró mozzanataként Mihály Pál hangszerkészítő és István Ildikó népdalénekes előadását hallgathattuk meg a népdalok eredetéről, illetve a hangszerkészítés fortélyairól szerezhettünk ismereteket. Mindenképp sikeres rendezvényt hagyunk a hátunk mögött, melyet az ifjúság lelkes visszajelzése bizonyít.

ELEKES ZSOLT

Létay Lajos

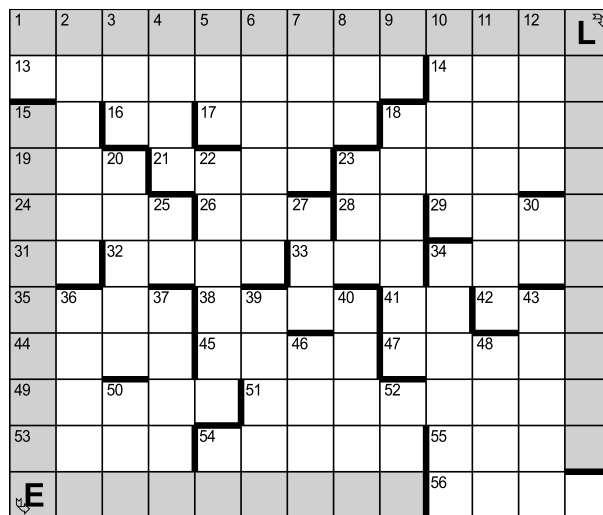
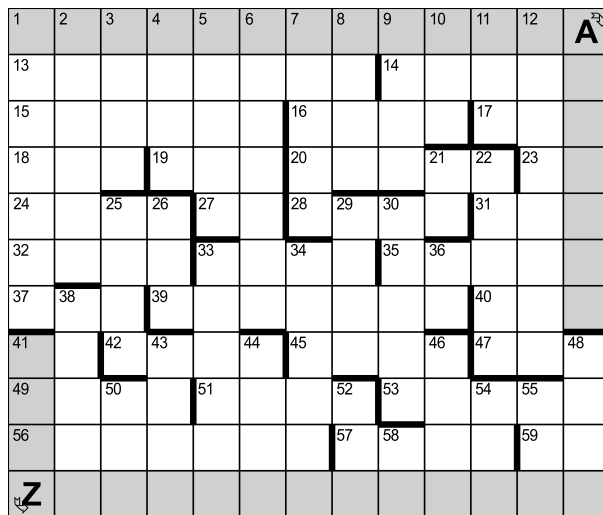
A költő *Édesanyámnak* című verséből idézünk a két rejtvényben.

Vízszintes: 1. Az idézet első sora. 13. Morfológiával kapcsolatos. 14. Növény része. 15. Van ilyen szoknya is, krumpli is. 16. Spanyol női név. 17. A megtett út. 18. Angyalrang. 19. Hajófar. 20. Lengyelországi népcsoport. 23. Paripa. 24. Becézett Gizella. 27. Kicsinyítő képző. 28. Körülvesz. 31. Nem mozog. 32. Előidéz. 33. Több pápa neve volt. 35. Holt nyelv. 37. Nyakmelegítő. 39. Tartozás. 40. Bizonyos ideje. 41. Teljes. 42. Magyar adóhivatal, röviden. 45. Villanykörte. 47. ... Roy, Scott-regény. 49. ... Károly, kabarészerző volt. 51. Német férfinév. 53. Sárga színárnyalat. 56. Leesik valahonnan. 57. Fűvös hangszer. 59. Igavonó állat.

Függőleges: 1. Mérges. 2. Gót király volt. 3. Cikk-..., törtvonal. 4. Dudás nép. 5. Támadás. 6. Fémes hangot adó. 7. Női név. 8. Vajda János műzsája. 9. ... Montand, francia énekes volt. 10. Egészséges folyadék. 11. Pusztít. 12. Valaki követésére készítő. 21. ... Bence, Nyirő-regény. 22. Merész. 25. Francia író volt (Émile). 26. Máramarosi folyó. 29. Vásárol. 30. Esőben, vízben sokáig álló. 33. Lábbal erre a helyre továbbít. 34. Bányai szállítóeszköz. 36. Ezüst vegyjele. 38. Gondozott. 41. Az idézet második sora. 43. Kis hely. 44. Csendesen beszélő. 46. Eszes. 48. Halogén elem. 50. Van ilyen fal is. 52. Halotti lakoma. 54. Hím disznó. 55. Az orrához. 58. A szobába.

Vízszintes: 1. Az idézet harmadik sora. 13. Egyfajta kézmunkázás. 14. Mond valamit. 15. Lombos növény. 16. Törszámnév. 17. Mókusz. 18. Mely időtől fogva? 19. Eleven. 21. Vadászkutya-féle. 23. Rágcsálnivaló. 24. Dal. 26. Csapadék. 28. Határrag. 29. Üres hordó igéje. 31. Nagylak része! 32. Be fog következni. 33. Kelmét készít. 34. ... Tivadar, magyar színész volt. 35. Díszes. 38. Petrozsény folyója. 41. A múlt idő jele. 42. Bagoly-fajta. 44. Jugoszlávia diktátora volt. 45. Becézett Tibor. 47. Pusztít. 49. Nemi jelleggel kapcsolatos. 51. Cégcsoport. 53. Bolond. 54. A belsejében. 55. Növény kapaszkodó, elfolyó szára. 56. Pénzt elkölt.

Függőleges: 1. Feltéve. 2. Annál lentebbről (két szó). 3. Belül üres henger. 4. Őz nőténye. 5. Francia területmérték. 6. Élesztőből készül. 7. Tíz a köbön. 8. Völgyzáró építmény. 9. Nagyság része! 10. Elszívott cigaretta vége. 11. Bánatos. 12. Görög betű. 15. Az idézet utolsó sora. 18. A hátánál. 20. Idea. 22. ... Péter, magyar zenész, szövegíró. 23. Alapszámunk. 25. Latin kettőshangzó. 27. Nagyon régi. 30. Nátrium vegyjele. 34. Vonaton közlekedik. 36. Harccal elér. 37. Katonai alkalmasságot állapít meg. 39. Fajd-jelző. 40. Svéd természettudó volt (Carl von). 43. Arany ..., tatár csapat volt. 46. Német város. 48. Becézett Renáta. 50. Angol sörfajta. 52. Szintén nem. 54. Igekövető.

ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Márkó László (médiareferens)
Szombatfalvi József (honlap)
Vass Károly (közösségi oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc
tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

FORRAI TIBOR

Konferencia a 445 éves székelykeresztúri egyházközség tiszteletére

• A székelykeresztúri unitárius egyházközség február 23–24. között konferenciát szervezett az egyházközség 445 éves fennállásának tiszteletére. Az elmúlt év ősze óta érlelődött ez ünnepségnek ötlete, amikor új gyülekezeti házunk felavatásakor elhangzott, hogy bizonyíthatóan 445 éves a gyülekezetünk.

Ekkor hangzott el: „1566-ot írtak, amikor országgyűlés mondta ki, hogy Isten ígését szabadon lehet hirdetni, majd 1568. január 6–13. között patinás, veretes szövegbe foglalva hirdették ki a vallásszabadság törvényét. 1568. március havában a Gyulafehérváron tartott hitvita egyik jegyzője a Dávid Ferenc hitén lévő székelykeresztúri prédikátor, Marosi Synning János. Nem alakulhatott január és március között Székelykeresztúron unitárius gyülekezet, ezért merem állítani, hogy 1567-ben itt már Dávid Ferenc egy Isten hitét követő gyülekezet működött. (...) 445 éve kezdődött a patakok mellett Székelykeresztúron az unitárius élet.”

A 445 éves fennállást megünneplő konferencia célja választ keresni a „honnan jössz – hová mész?” bibliai kérdésre, egyben pallérozni az unitárius szellemet, unitárius lelkületet.

A konferencia meghívott előadói és előadásai: dr. Balázs Mihály Marosi Synning János és az Erdélyen kívüli unitarizmus kezdetei, dr. Kovács Sándor: Dávid Ferenc és

Székelykeresztúr, Molnár Lehel: Püspöki vizitációk Székelykeresztúron, dr. Czire Szabolcs Mit keres az unitárius címerben a kígyó, Sándor Zsigmond Ibolya Az unitáriusok helye Székelykeresztúr történelmében. Az előadásokat a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium dísztermét megtöltő érdeklődő közönség hallgatta. Az elhangzottak megerősítették a résztvevőket abban is, hogy „voltunk és vagyunk”.

Betekintve a 445 éves unitárius örökségünkbe az is megfogalmazódott a beszélgetések során, hogy feladatunk ezen az alapon jövőt építeni. A konferencia minden előadása közérdekű volt, nemcsak székelykeresztúri vonatkozásokat, történelmi eseményeket taglalt,

boncolgatott, így érdeklődéssel hallgathatja-nézheti mindenki.

A konferenciát a székelyudvarhelyi zenei trió koncertje zárta.

Február 24-én a hálaadó istentiszteleten Koppándi Botond teológiai tanár végezte a lelkészi szolgálatot. Beszédében az ünnepséget a gyülekezetépítés részének nevezte, egyben tartalmas, unitárius lélekhez szóló prédikációban lelkesített, biztatott a jövőépítő szolgálatra.

A konferencia teljes kép- és hanganyaga két DVD-n jelent meg, szép csomagolásban. Önköltségi áron, 18 lejért kapható a székelykeresztúri lelkészi hivatalban, valamint Kolozsváron a Magyar Unitárius Egyház iratterjesztőjében.

id. SZOMBATFALVI JÓZSEF

Adorjáni Gyöngyvér ny. postatisztviselő, újságíró (Sepsiszentkirály), **Balázs Tamás** lelkész (Magyarszovát), **Elekes Zsolt** diák (Brassó), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Gálfalvi Gábor** nyugalmazott tanító (Alsóboldogfalva), **Györffy Orsolya** óvónő (Kolozsvár), **Kecskés Csaba** lelkész (Marosvásárhely), **Kecskés Noémi** (Marosvásárhely), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény–Déva), **Kriza Gyöngyi** pszichológus, logopédus (Kolozsvár), **Lakatos Sándor** lelkész, vallástanár (Székelykeresztúr), **Máthé Gyöngyi** magyar szakos tanár (Gyergyószentmiklós), **Mátyás E. Zita** magyar szakos tanár (Szőkefalva), **Mózes Andrea** diák (Bencéd), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész, **Péterfi Sándor** lelkész (Küküllődombó), **Rácz Mária** lelkész (Kolozsvár), **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár), **Székely Kinga Réka** lelkész, hitéletfejlesztési és missziói előadótanácsos (Homoródszentpéter), **id. Szombatfalvi József** lelkész (Székelykeresztúr)